

LJUDSKI glas

Štev. 16 — Leto IV.

Murska Sobota, 17. aprila 1952

Cena din 6.—

Mladinci v skrbeh?

Skrbi so različne. Kakor jih odrasli ljudje imamo dovolj, tako jih niti našim mladincem, našim fantom in dekletom v mestih in na deželi ne manjka. Ne bomo pa se menili o vseh skrbeh, ki jih čutijo mladinci pri delu, v šoli, v družbi itd., ker bi tega bilo zanka preveč. Zato bi se danes pomenili predvsem o skrbeh, ki jih imajo naši mladinci v svoji mladinski organizaciji, v vprašanju: Kaj delati? Sicer takih skrbi nimajo vedno in v vseh mladinskih organizacijah — kljub temu pa se prepogosto sliši tako vprašanje tudi v dobrih in delavnih. Člani mladinske organizacije želijo delati in tudi marsikaj naredijo, zato se jim naenkrat zdi, da so vse naredili in jim je dela zmanjkalo. Če pa se posvetujejo s člani okrajnega komiteja LMS ali le z odborniki Fronte v domači vasi, pa ugotovijo, da so malo, včasih zelo malo naredili.

Te stvari je široko obravnavala okrajna konferenca LMS združenega soboškolenkavškega okraja, ki bo v kratkem dobil uradni naziv soboški okraj. Če bodo delegati in funkcionarji mladinskih organizacij, ki so se udeležili te konference, sporočili razprave in zaključke vsem mladincem in se bodo o njih še podrobneje pomenili na sestankih domačih aktivov, bo vprašanje, kaj delati, za vselej pozabljeno — zgubilo se bo iz mladinskih organizacij tako neopazno, kakor neopazno se je vtihovalo. Saj včasih, v letih po osvoboditvi, mladinci takih skrbi niso poznali.

To vprašanje se je pojavilo v organizacijah, v aktivih, ki niso šli z razvojem naprej, temveč so hoteli stare oblike dela obdržati za večne čase. To se je predvsem odražalo v pogostih, včasih tudi tedenskih sestankih. V začetku so ti bili potrebni, da bi se mladina seznanila z vsem novim. In mladina se je s tem seznanjala ter je rada prihajala na sestanke. S časom pa se je tak način izrazil, ker so se mladinci naveličali poslušati stvari, ki so jih že neštokrat slišali. Zato so izostajali s sestankov. Namesto da bi mladinski voditelji na vasi poskušali najti zanimivih oblik mladinskega dela, ki bi pritegnili mladince, so nekateri grozili s kaznimi, če kdo ni prihajal redno na sestanke in predavanja. Mladinski aktiv, ki so poskušali obdržati tak način dela, so začeli šepati, so le životariji, ponekod so jih predstavljali le dva, trije mladinci, ki bi radi delali, pa niso vedeli, kako pritegniti mladino, ali pa so tudi zaspali, tako rekoč prenehali obstajati.

DELO MLADINSKE ORGANIZACIJE JE TAKO PESTRO IN ZANIMIVO, DA MORA PRITEGNITI POSLEDNJEGA MLADINCA

To delo pa mora biti povezano z vsakdanjim življenjem. Zato ima drugačno delo — čeprav isti cilj — mladinski aktiv v šoli kot v tovarni ali na vasi. Delo mladinskega aktiv niso le kulturne prireditve, kot mislijo ponekod, ko so sestanke zamenjali s temi. Te so sestavni del tega dela, ne predstavljajo pa vsega dela.

Osnovna naloga mladinske organizacije je vzgoja mladine, vzgoja socialističnega človeka in pomoč pri gradnji socializma. Izpolnjevanje osnovne naloge pa ima tako pestre oblike, da eno ali drugo lahko uporabijo z uspehom v vsakem aktivu.

Kadar je beseda o vzgoji, nekateri mislijo le na politična predavanja. To je preozko gledanje, čeprav je res, da človek, ki današnje naše družbe ne pozna pravilno, ne more imeti do nje niti pravilnega odnosa. Vzgojno delo bo uspešnejše, če to povežemo s predavanji, pomenki o lepem vedenju, o odnosu do starejših ljudi, nakažejo napake tistim, ki jih delajo, in jim obenem svetujemo, kako naj jih odpravljajo. Kako se more neko ponasati, da je član mladinske organizacije, če pa se na cesti, ulici, v vlaku, ali celo v šoli in doma, vede nedostojno? Saj je odnos človeka do socialistične družbe in lastnine tesno povezan z odnosom do soljudi, s katerimi prihaja dnevno v stik, pa tudi do staršev. Mladinske organizacije niso razpravljale ali pa so premalo razpravljale o pijačevanju in pretepanju mladincev-članov, kakor da to ni vzgojno delo ali da taka vzgoja pripada drugim ljudem. Zato imamo takih pojavov med mladino še vse preveč po nekaterih vaseh in med učenci v gospodarskih v Murski Soboti.

Bilo bi potrebno in gotovo tudi zanimivo, če bi se mladinci večkrat pomenili o resničnem življenju pri nas in drugod, v tujih državah. Mladina je živahna, kar pa včasih prehaja v avanturizem. Na to močno vplivajo slabe knjige, ki opisujejo pustolovske romane, in filmi s tako vsebino. To vzbuja pri mladini željo po pustolovčinah in begu v svet. Zato bi tudi o takih stvareh mladinske organizacije morale večkrat razpravljati. Bilo bi dobro in gotovo tudi zanimivo, če bi iz lastnih izkušenj neko pripovedoval, kaj je videl po svetu. Nekaterim se morda zdi, da tako pripovedovanje ne bi bilo vredno mladinskega sestanka in »predavanja«.

PRI VZGOJI PA MORAMO MISLITI TUDI NA STROKOVNO VZGOJO ALI IZOBRAZBO

Vsak človek mora biti mojster svojega dela, pa četudi je le kmet, poljedelec. Kakor v šolah in tovarnah morajo mladinske organizacije skrbeti za čim boljše učne uspehe, prav tako ali pa še mnogo bolj na vasi za usposabljanje pri kmetijskem delu. V šolah imajo mladinci vzgojitelje, na vasi pa razen mladinske organizacije navadno nikogar. Kajti mnogi starši so preveč starokopitni in obdelujejo svojo zemljo tako, kakor so jo obdelovali njihovi starši. Razvoj in razne bolezni zadnjega časa pa zahtevajo tudi v kmetijstvu novih delovnih oblik. Naj omenimo le ameriškega kaparja. Kdo je sposobnejši se boriti proti temu škodljivcu kot mladina, predvsem fantje, pa tudi dekleta, če doma pojasnjujejo nevarnost te bolezni. Mladinska organizacija pa lahko tudi zaprosi za predavatelja, ki pride v vas predavat.

Po vseh vaseh imamo kmetijske zadruge, ponekod tudi kmetijske delovne zadruge. Kolikokrat so mladinske organizacije razpravljale o teh. Večina organizacij nobenkrat, čeprav bi lahko mnogo prispevale k izboljšanju razmer v zadruzi in k razvoju splošnega gospodarstva v vasi. Saj smo pravkar omenili, kako morajo mladinci sodelovati pri izboljšanju kmetijstva, ker bo to koristilo njihovim družinam in vsej naši skupnosti. O takih stvareh gotovo ni razpravljala mladinska organizacija v Mostju, kjer mladinci gledajo na zadruge prav tako kot jo starejši ljudje ne smatrajo za svojo.

Niti v Tovarni perila v Murski Soboti ne bi mogli meniti, da mladinske organizacije ne rabijo, ker nima kaj delati, če bi se zamislili v njene naloge. Tudi pri Proizvodnji nafte v Dolnji Lendavi so nekaj časa podcenjevali mladinsko organizacijo, zato je delo bilo slabo. Ko pa so po zadnjih volitvah novega vodstva uvedli pretežje delo, je mladinska organizacija vidno napredovala. Včasih celo mladinci sami zahtevajo sklicanje sestanka, ker jih delo zanima in vzpodbuja.

Delo mladinskih organizacij v gimnazijah in na učiteljsku se ne more pohvaliti, čeprav beležijo precej uspehov. Preveč je še slabosti in mladinska organizacija ni resnični voditelj vse mladine na svojih šolah niti pri delu niti v idejnem smislu.

Če dodamo še prosvetno delo, razne kulturne prireditve, proslave in podobno, lahko mirno trdimo, da noben mladinski aktiv ne bo mogel vsega tega splošni tako zadovoljivo, da bi si moral postaviti vprašanje, kaj delati.

Po redovalni konferenci na soboški gimnaziji

Na gimnaziji si dijaki pridobijo splošno znanje, ki ga rabi vsak izobražen človek. Vsi dijaki morajo obvladati vse predmete, čeprav jih v nadaljnjem študiju morda ne bodo srečavali. Z njimi si dijaki urijo močnejše, da laže logično in jasno mislijo. V gimnaziji dobi dijaki splošno znanje, ki je osnova za nadaljnji študij na fakultetah pri tistih, kateri se za to odločijo.

Vendar se nekateri tega ne zavedajo in se ne učijo dovolj resno ter vztrajno, kakor kaže pregled uspehov tretje redovalne konference na gimnaziji, ki je bila 1. aprila letos. V I. razredu je izdelalo 42 odstotkov dijakov, v II. 32, v III. 53, v IV. 67, v V. 33, v VI. 36, v VII. 53, v VIII. pa 52 odstotkov dijakov. Od 570 dijakov, katerih je polovica deklet, je izdelalo le 45,52 odst. Vodstvo mladinske organizacije na gimnaziji skuša ugotoviti, kje tiči vzrok neuspeha, da bi lahko nudilo slabšim dijakom pomoč. Ugotavlja pa, da bi z dobro voljo mnogi dijaki lahko pokazali boljše uspehe ali s pomočjo izboljšali uspehe sotovarišev.

Nižjo gimnazijo obiskujejo tudi otroci, katerim starši niso namenili nadaljnega študija. Saj nekateri starši sami govore na roditeljskih sestankih, da njihovi otroci hodijo v šolo pač zato, ker po zakonu morajo, pozneje pa bodo prišli za plug ali šli v delavnice. Pri tem pa ne pomislijo, da bi jim tudi takrat znanje le koristilo. Zakaj bi otrok lahko miselno zapravljal dragoceni čas in priloženost, ko lahko spoznava svet in se seznanja z najosnovnejšim znanjem, ki mu bo mnogokrat v življenju potrebno. Otroci sedaj tega še ne ve ceniti, kakor kaže pa nekateri starši še manj. Starši — kot prvi in najpomembnejši vzgojitelji otroka — naj pomislijo na to in ga pripravljajo na bodočnost.

Mnogi starši pa želijo, da bi njihov otrok v šoli dosegel čim boljši uspeh. Vendar pa tudi ti včasih pozabljajo nanj. Premalo se zmenijo, kaj počne njihov otrok. Šele takrat, ko otrok prinese

POLEG TEGA PA IMA MLADINA VELIKE MOŽNOSTI SODELOVANJA IN JE TUDI NUJNO, DA DELA V RAZNIH DRUŠTVIH

V teh dela precej mladincev, predvsem v gasilskih 1258 in strelskih 1480, pa tudi v Ljudski tehniki 579. V 51 prosvetnih društvih v vsem Prekmurju je od vseh članov 60% mladincev. Tudi izobraževalne tečaje je obiskovalo okrog 600 mladincev. Vendar se člani teh društev mladinci ne zavedajo vedno, da so tudi člani mladinske organizacije, zato pozabljajo na osnovne naloge. Namesto da bi vnašali v ta društva mladinskega duha, se prepuščajo vodstvu manj revolucionarnih, včasih tudi sumljivih ali slabih ljudi. Zato ni dovolj, da se mladina le včlani v ta društva, temveč mora mladinski aktiv tudi ugotavljati, kako delajo, in vplivati na delo teh društev. Tega mladinski aktiv sam ne bo zmogel, zato se naj poveže s Fronto.

Delo mladinske organizacije je tako pestro, da mnogi ne bodo rekli, kje začeti, če bodo vse to premislili in se prilagodili domačim razmeram. Ponekod pa bodo gotovo odkrili še nove oblike, kajti te ne bodo nikoli izčrpane. Naj se jih ne plašijo, pogumno jih naj preizkusijo. Merilo, kaj je dobro, jim naj bo, da je dobro vse, kar bo prispevalo k vzgoji doštenega, dostojnega, socialističnega človeka, zavednega državljana in k izboljšanju življenjskih pogojev delovnih ljudi.

-et.

Matere z več otroki zaslužijo vse priznanje in skrb skupnosti

Se dober mesec nas loči od Tedna matere in otroka. V vseh krajih in naseljih, kjer se lahko pohvaljajo z delovno sekcijo žena in frontno organizacijo, so že začeli s pripravi. Letošnji Teden naj ne bi bil zgolj zunanja manifestacija enakopravnosti, temveč tudi manifestacija skrbni in spoštovanja za delovno mater, zlasti za žene, ki so rodile več otrok.

Po podatkih Sveta za socialno skrbstvo pri okrajnem ljudskem odboru Ljutomer živi v Ljutomerem okraju 156 mater z 10 ali več otroki. Na hrbovitem Kogu so našli 26 mater s številnimi otroci; nekatere izmed njih so celo sodelovale v narodnoosvobodilnem boju. Na Kamenščaku domuje Niederdorferjeva mama, ki je podarila življenje 13 otrokom, v Ivanjkovcih in na Kogu so v dveh družinah dobili trojčke itd. Že nekaj primerov — saj bi jih lahko še našli — nas opozarja, da smo

slabo oceno, prihajajo po nasvete k razrednikom, ali pa proti koncu šolskega leta, ko se bojijo, da bo padel. Starši bi morali biti v tesnih stikih z razredniki. Nekateri pa se niti za ugotovitve konference ne zmenijo niti za poziv razrednika. Jasno, da v takih primerih uspehi ne morejo biti zadovoljivi.

Se slabše je na višji gimnaziji, čeprav so se ti dijaki odločili za šolo in je njihov poklic učenje. Kaj pa je tu vzrok? Mnogi dijaki iz vasi se vozijo domov in morajo staršem pomagati pri delu, kar se sicer priporoča. Vsak je dolžan, da se s svojo skromno pomočjo vsaj deloma oddolži staršem za njihov trud. Vendar pa to delo večkrat presega čas, ki ga oni lahko žrtvujejo, da ne bi trpel študij. To pa ni vedno krivda dijakov, temveč mnogokrat tudi staršev, ki precejšnje sinove ali hčerke zmožnosti in prezirajo vedno večje zahteve v šolah.

To pa je le neznaten vzrok, da komaj pride v poštev. Glavni vzroki neuspehov so na dijakih samih. Mnogi jemljejo šolo sila neresno, lahkomišno. Pozabljajo svojo najvažnejšo dolžnost in brez vzroka ter cilja pohajkujejo po ulicah ali pa bero nekoristne, plehke knjige, ki jih odvrčajo od realnosti. Nekaterim dijakom, ki se težje učijo, pa je šola trd oreh. Vendar ti morajo vedeti, da se brez težav, brez žrtve ne da ničesar doseči. Življenje ni praznik, življenje je delovni dan, kakor je pisal Gregorčič. Zato zahteva človeka. Vsak si sam piše soročevalo in si gradi temelje bodočega življenja.

Vendar pa še ni vse izgubljeno. Večina dijakov šepa v enem ali dveh predmetih, kar je možno z resnim in vztrajnim delom ter z večjo pomočjo posameznih članov mladinske organizacije do konca šolskega leta popraviti.

S. L.

Opomba uredništva: Starše prizadejati dijakov bo gotovo zanimalo, kako mladinska organizacija rešuje te stvari in kako pomaga slabim, zato bi želeli o tem kaj več zvedeti.

Ljudska skupščina LRS je sprejela novo upravno-teritorialno razdelitev Slovenije

V petek se je sestala Ljudska skupščina LRS na tretje redno zasedanje. Po obširni razpravi o osnutku zakona o novi upravno-teritorialni razdelitvi Slovenije, v kateri je sodelovalo več poslancev, ga je skupščina z nekaterimi popravki soglasno sprejela. Po tem zakonu bo v Sloveniji 19 okrajev s povprečno 61.873 prebivalcev ter tri iz okraja izločena mesta: Ljubljana, Maribor, Celje. Največji okraj ostane Celje-okolica s 121.662 prebivalci, najmanjši pa Črnomelj s 24.345 prebivalci. Po novem zakonu

bo v Sloveniji 382 občin s povprečno nad 3000 prebivalci.

Taka ureditev bo zmanjšala izdatke za upravni aparat, ki se bo močno skril. V mestnih, okrajnih in občinskih ljudskih odborih bo po novi ureditvi zaposlenih skupno 5557 ljudi. Število uslužbencev upravnega aparata se bo zmanjšalo v primeri s 1. decembrom 1951 za 4118, pri plačah uslužbencev pa bomo prihranili nekaj več kakor eno četrtino milijarde dinarjev letno.

V slepi ulici

Londona poganja o tržaškem vprašanju so se čudno zapletla. Proti koncu preteklega tedna so se odločili za kratek odmor, čeprav niso imeli še nič splošno, o čem so se pravzaprav pomenili. Pogajanja so namreč tajna, zato svet zelo malo izve. To pa je tudi razumljivo, ker takega vprašanja ni lahko rešiti, predvsem če ga hoče neko reševati proti ljudski volji. Bomo videli, kaj bo prinesel naslednji teden.

Preteklo sredo je prispela v London delegacija tržaškega prebivalstva, ki je zahtevala, naj Italiji ne dovolje sodelovati v upravi Trsta. Člani delegacije so obiskali angleškega zunanjega ministra Edena in jugoslovanskega veleposlanika

v Londonu dr. Jožeta Brileja. Predstavniki Velike Britanije, ZDA in Italije, ki so razpravljali o tržaškem vprašanju, pa še niso mogli sporočiti zahtev tržaškega ljudstva, ker so konferenco takrat prekinili in se bo nadaljevala po velikonočnih počitnicah.

Proti nepravilnim odločitvam londonske konference so nastopili tudi Američani jugoslovanskega porekla. Organizacije in posamezniki pošiljajo protestna pisma vladam ZDA in Velike Britanije, v katerih med drugim zahtevajo, naj nihče ne sega po zemlji, na kateri živi slovenski in hrvaški narod.

Nemčija je spet v ospredju razpravljani. Sovjetska zveza je odgovorila na note zapadnih držav Anglije, Francije in ZDA. Ni pa popustila niti zavrnila njihovega odgovora na svojo prvo noto o Nemčiji, čeprav je ta bil težko sprejemljiv. Moskva ve, kaj si Zahod obeta od nemške udeležbe v zahodnoevropski obrambi. Zato tudi sama ni ravnodušna. Zadnji sovjetski odgovor ne vsebuje kaj bistveno novega. Ne strinja se, da bi komisija OZN izvedla anketo o možnosti svobodnih volitev v vsej Nemčiji — zato noče odgovoriti na pozive ankete komisije OZN, naj ji dovolijo vstop v Vzhodno Nemčijo, temveč predlaga, naj bi to ugotovili zastopniki štirih velesil. Tudi glede nemške vojske pravi, naj bi Nemčija imela lastne oborožene sile, ki se ne bi smele priključiti nobeni vojaški zvezi. To je za Zahod najbolj kočljiv pogoj, kajti potemkame nemške vojske ne bi smeli vključiti v zahodnoevropsko obrambo. Predstavniki sovjetske zveze pa upajo, da bi jim po združitvi Nemčije morda uspelo dobiti vpliv nad vso Nemčijo. Ali pa na ta način vsaj želijo zavreti sodelovanje Nemčije v obrambi zapadne Evrope in njeno oborožitev.

da bo skrb za delovno mater postala svojstvo poslednjega poštenega državljanca. Naši materi je treba pomagati, kajti le tako bomo lahko od nje zahtevali, da bo vzgajala svoje otroke v ljubni do domovine in svojega ljudstva.

-ok.

Delovni kolektiv „Konstruktorja“ v Dolnji Lendavi uspešno tekmuje

Člani sindikalne podružnice na gradbišču »Konstruktor« v Dolnji Lendavi, predvsem mladinci, so v preteklem mesecu izvedli šahovski turnir. Med najboljšimi je bil delavec Josip Kovač, ki je tudi zmagal; pomerilo pa se je 11 tovarišev, 6 delavcev in 5 uslužbencev. V zimskih mesecih so se delavci in uslužbenci skoraj vsakodnevno v prostem času zbirali v kottičku, kjer imajo šah, časopise, radio in drugo razvedrilo za kratek čas. V teh dneh bomo uredili tudi igrišče za odbojko in košarko. Imamo tudi namiznoteniško sekcijo, v kateri se udeležujejo 6 delavcev in uslužbencev. Vadijo redno, včasih pa se tudi pomerijo s sekcijo podjetja Proizvodnje nafte. V bodoče, ko bomo sekcijo številčno povečali, se bomo pomerili tudi s sekcijami drugih kolektivov.

Naš delovni kolektiv se pod vodstvom sindikalnega odbora pripravlja tudi na proslavo 1. maja. To se predvsem opaža pri prosvetnih skupinah, dramski družini in pevskem zboru. Pripravljajo se za nastop v čast 1. maja, največjega delavskega praznika. Pri kulturnoprosvetnem delu se pridno udeležujejo tudi Mirko Orgeš, tajnik sindikalne podružnice, čeprav mu ostalo sindikalno delo daje precej skrbni in zaposlitve.

Pri vsem našem delu nas spremlja misel, da delamo v razvedrilo in izobrazbo, za koristi vsega našega delovnega kolektiva in v skrajni točki za koristi vseh

delovnih ljudi Jugoslavije in pa, da tekmujemo.

Funkcionarji sindikalne in mladinske organizacije na našem gradbišču pri svojem delu medsebojno sodelujejo, ker tako dosega večje uspehe. Poleg tega, da razne stvari pojasnjujejo na sindikalnih sestankih, imajo še posebne krožke, kjer se člani seznanjajo z novimi uredbami in navodili, kakor novim finančnim sistemom in poslovanjem gospodarskih podjetij, zaposlitvijo žen in mladine pri težkih delih, o novih delovnih knjižicah, otroških dodatkih in drugih rečeh, kar zanima naše delavce.

Tudi naš delovni kolektiv se je vključil v šestmesečno tekmovanje in je na gradbišču v Dolnji Lendavi skupaj s sindikalno podružnico našega podjetja v Mariboru v januarju in februarju izbojeval prvo mesto v Sloveniji. Delovni kolektiv je sklenil in obljubil, da bo v šestmesečnem tekmovanju opravil tisoč prostovoljnih delovnih ur. Zaposlili se bomo pri popravilu naših slabih cest, pri ureditvi našega igrišča za odbojko in košarko, pri olepšanju našega dvorišča, pa tudi pri postavitvi lastnega sindikalnega doma, ki bo v Mariboru.

Delamo in tekmujemo na vseh področjih. Dosegli smo precej uspehov. Vendar bi se ti lahko še povečali, če bi vsi člani delovnega kolektiva aktivno sodelovali. To pa je tudi naš namen, da pritegnemo vse tiste, ki se doslej še niso navdušili za tekmovanje.

J. L.

Naši učenci v gospodarstvu

V našem časopisu se zelo malo piše o naših učencih v gospodarstvu, ali, kakor jih mi po domače imenujemo, vajencih, kljub temu, da mnogo zaslužijo, da o njih pišemo.

Sedaj obiskuje šolo za učence v gospodarstvu v M. Soboti 92 učencev in učenek. Nekateri živijo v Soboti pri svojih starših, nekateri stanujejo v Domu učencev v gospodarstvu, a nekateri se vozijo vsak dan domov. To so tisti, ki živijo pri starših v okoljskih vaseh. Žal da so ti poslednji precej omejeni pri društvenem delu. Sicer se to ne more reči za vse, toda za večino.

V zadnjem času se je 46 učencev in učenek prijavilo v TVD »Partizane«. Od tega jih redno hodi k vajam 35. Po njihovih lastnih izjavah se zelo dobro počutijo v društvu. Seveda so jih v začetku vaje nekoliko utrudile. To pa jih je še bolj spodbujalo, ker od vaje do vaje čutijo, da imajo enake sposobnosti kakor ostali telovadci, le da je treba redno vaditi.

Pa to ni vse. Naši vajenci imajo tudi svoj pevski zbor, ki ga vodi tov. Hajnšek, in se pripravljajo na proslavo praznika Osvobodilne fronte sami, s svojim zborom in deklamatorji. Tudi šahisti so se našli med vajenci. Od upravitelja šole so dobili tri garniture šaha in redno igrajo. Žal da igrajo samo tisti, ki so v vajeniškem domu. Te in ostale bo treba vključiti v šahovski klub v Soboti, kjer bodo imeli večje možnosti nadaljnjega razvijanja svojih sposobnosti. Pohvaliti pa je treba tiste učence, ki redno obiskujejo predavanja Ljudske univerze. Ker učenci nimajo možnosti igrati nogometa v NK »Mura«, bodo v kratkem na šoli ustanovili nogometno moštvo. Tako bodo naši učenci v gospodarstvu imeli možnost, vključiti se v delo društva. Trenutno pa nekateri delajo v dramatski družini predvojaške vzgoje.

Na zadnjem sestanku mojstrov v M. Soboti so govorili o teh učencih in o njihovih vzgoji. Sklenili so, da bodo poleg doma, šole, društva, mladinske organizacije in družbe tudi mojstri sodelovali pri vzgoji, da bodo naši učenci v gospodarstvu spoznali vse dobrine, katere jim nudi današnji družbeni red. Naloga mojstrov in pomočnikov je, da seznanijo

vajence, v kakšnih pogojih so oni delali nekdaj, da so se lahko usposobili za pomočnike in mojstre. Je pa še ena naloga. Mojstri in pomočniki bodo morali paziti na nekatere vajence, ki včasih kegljajo tudi v času, ko bi morali biti v postelji. Prav tako včasih nekateri posamezniki predolgo ostajajo na veselečnih prireditvah. Učenci v gospodarstvu se morajo zavedati, da tudi za njih veljajo isti zakoni in odredbe, kakor za ostale dijake v Soboti.

Je pa še nekaj. Upravnik Doma učencev v gospodarstvu, tov. Friškič, bi lahko posvečal več časa učencem, ker je za to plačan. Učenci pa so večkrat prepuščeni sami sebi, zato se ne ravna po predpisih, ki veljajo v domu. To nalogo bo moral kontrolirati tudi svet za prosveto in kulturo oziroma komisija, ki pri svetu odgovarja za vzgojo vajencev.

Novak

Domanjševski mladinci se pripravljajo na Prekmurski teden

Pred dnevi je bil sestanek mladinskega aktivna v Domanjševcih, kateremu sta prisostvovala član OK LMS tov. Grah in predsednik KLO tov. Sep. Na tem sestanku so člani seznanili s sklepi okrajne mladinske konference in se pogovorili o nadaljnjem delu.

Delo te mladinske organizacije do sedaj ni bilo zadovoljivo. Ukvarjali so se le s kulturnoprosvetnim delom (prireditve igre), kar pa seveda ni bilo privlačno za vso mladino. Zato se je število članov mladinske organizacije celo nekoliko zmanjšalo.

Da bi se vse te napake in pomanjkljivosti odpravile, so mladinci na tem sestanku sklenili, da bodo delo v svojih vrstah poizkusili že predvsem sedaj, v pripravah za volitve občinskega komiteja

LMS, ki bodo prihodnji teden. Do volitev bodo v svoje vrste sprejeli štiri nove člane, sklenili pa so, da bodo do konca leta vključili vso mladino v svojem kraju v mladinsko organizacijo.

Tudi na Prekmurski teden se že sedaj pridno pripravljajo in to predvsem na fizikalni nastop. Obenem bodo ustanovili pevski zbor, ki bo lahko zapel nekaj revolucionarnih pesmi v madžarščini. Prav tako bodo poizkusili folklorne skupine, ki bo izvajala nekaj madžarskih narodnih plesov.

Mladina se zelo zanima za fizikulturo, predvsem za lahkotletiko. Zato nameravajo ustanoviti fizikulturno društvo »Partizane« in bodo poslali na tečaj enega mladince, ki jih bo potem učil proste fizikulture vaje. Veliko zanimanje pa imajo za strelstvo, kjer bodo spoznavali raznovrstno orožje, obenem pa postali dobri strelci.

Niso pozabili niti na naše državne praznike. Na predvečer vsakega praznika bodo kurili kresove, ki bodo vidni čez mejo, in s tem pokazali svojo zavest. Prav tako bodo izkazali ljubezen maršalu Titu za njegov 60. rojstni dan in bodo vsi mladinci sodelovali pri štetju ter mu poslali pozdrave.

Pogovorili so se in napravili načrt, kako bodo skupno z mladinskimi aktivom v Križevcih priredili v mesecu juliju mladinsko revijo, na kateri bodo nastopili v lahki atletiki in sicer: metanju krogle, metanju kopja, skoku v višino, skoku v daljino, teku na 1000 metrov in prostih fizikulturnih vajah. Obenem bodo še kolesarske dirke in nastop pevskega zbora ter folklorne skupine. Pomerili se bodo tudi v streljanju, kateri izmed njih bo najboljši strellec. Vso pomoč je obljubilo učiteljsko, ki jim bo pri tem pomagalo in za to revijo pripravilo tudi pionirje, da bodo nastopili.

Mladinci so se pomenili, da bodo sodelovali tudi v KZ v raznih odsekih, predvsem v sadjarstvu, kjer bodo skrbeli za boljše nego sadnega drevja, da ga kapar ne bi uničil in da bi pridelal čimboljše.

F. G.

KRATKE VESTI

Predstavniki azijskih in arabskih držav so na svojem sestanku v New Yorku sklenili, da bodo proučili možnost za sklicanje izrednega zasedanja Generalne skupščine OZN, če Varnostni svet ne bi hotel sprejeti tunezijskega vprašanja na dnevni red.

Truman ne bo več kandidiral. Pravi, da je to sklenil že pred letom dni. Za to pa se je odločil tudi zaradi tega, ker upa, da bo njegov naslednik vodil podobno zunanjo politiko, kot jo je on začrtal. Za kandidacijo pa se je odločil general Eisenhower in podal ostavko na svoj položaj vrhovnega poveljnika oboroženih sil Atlantskega pakta v Evropi.

Trgovinski minister ZDA je prevzel upravo nad celotno jeklarsko industrijo. Tako je odločil predsednik ZDA Truman, da bi preprečil stavke delavcev, ki bi povzročile veliko škodo za ameriško gospodarstvo in oborožitveni načrt. Pri oborožitvi je jeklo najvažnejše. Do tega je prišlo zaradi tega, ker lastniki jeklarskih tovarn niso hoteli povišati plače svojim delavcem.

V kratkem bodo odprli v Beogradu mehanizirano restavracijo, ki bo izdajala dnevno do 2500 obrokov hrane. Računajo, da bodo v taki restavraciji rabili 60 do 80 odstotkov manj osebja, kakor ga je potrebno v navadnih restavracijah. Pozneje bodo odprli dve taki restavraciji tudi v Zagrebu in po eno v vseh republikah mestih. Kredit za nabavo potrebnih strojev v tujini je že določen.

V Makedoniji so po osvoboditvi spremenili v rodovito zemljo okrog 5500 ha močvirij, za kar so porabili pol milijarda dinarjev. Letos pa bodo za melioracijska dela porabili pol milijarde dinarjev. V Povardarju bodo dogradili prekepe za namakanje kakih 6000 ha rodovitne zemlje, na Strumškim polju pa izsušili okrog 4000 ha močvirja.

Pomladna setev hitro napreduje po vsej naši državi. V Sloveniji sta jo precej zadržala sneg in dež, zadnje dni, ko je vreme ugodno, pa so polja oživila. Na Hrvaškem so posejali za 80.000 ha več kakor lani ob tem času. V Sloveniji je posejanih 42.000 ha. V Vojvodini so zorali kakih 55% polja. V Makedoniji so posejali mnogo več riža kakor lani. Pri nas pa so pretekli teden sejali v krajih ob Muri.

Vinogradniško gospodarstvo v G. Radgoni je prigospodarilo v lanskem letu

16,598.696 din čistega dobička

V nedeljo, dne 30. marca je bilo v Gornji Radgoni v Domu kulture zasedanje starega in novoizvoljenega delavskega sveta vinogradniškega gospodarstva v G. Radgoni. Uvodoma je bilvi predsednik upravnega odbora tov. Tomanič v bežnem pregledu prikazal delo kolektiva v preteklem letu ter pozval vilno komisijo, naj objavi rezultate volitev, ki so bile na vseh treh delovskih gornjeradgonskega vinogradniškega gospodarstva, kjer so izvolili 30-članski delavski svet. Volila je velika večina delavcev zaposlenih na posestvu. Na tem zasedanju delavskega sveta so razpravljali o poročilu prvega delavskega sveta, ki je ustvaril po bilančnem poročilu računovodje tov. Živca 16 milijonov 598.696 din čistega dobička. Polna lastna cena pri obdelavi 1 ha vinograde znaša v minulem letu 96.139 din, a lanskeletni povprečni hektarski donos 27,58 hl, na novih parcelah pa po 75 hektolitrov. Kvaliteta lanskega vinskega pridelka je bila mnogo slabša od predlanskega ter so morali vinski mošt po večini sladkati.

Vina so prodali za izvoz 3818 hl, s čimer so si zagotovili dobavo raznega reprodukcijskega materiala in strojev. Gornjeradgonsko vinogradniško gospodarstvo posveča veliko skrb obnovi že izčrpanih starih vinogradnih nasadov, za kar rabijo letno 8 do 10 milijonov din investicij. Posestvo poseduje tudi trsnici na Kapeli in G. Radgoni, v katerih so lani vložili 1.019.000 komadov trsnih ključev. Zraven tega ima urejen matičnjak na najboljši ameriški podlagi. Pretežni del dohodka daje posestvu lastna tovarna, šampanjca, kate-

re kapaciteta je znašala v minulem letu 19.200 steklenic surovega šampanjca, poleg še večje zaloge iz prejšnjih let. Šampanjec izdelujejo po starem francoskem načinu ter si kolektiv prizadeva čim bolj razviti mehanizacijo obrata.

Na posestvu zelo skrbje za obnovo po kaparju okuženih sadovnjakov, ki jih po večini iztebljajo. Večji kompleks sadovnjakov so izkrcili na delovišču Črešnjenci, ker so na nanovo zrigulani površini posadili 1500 nizko-debelnih pritikavih jablanjih cepik. Po dosedanjih izkušnjah sklepajo, da bo edino ta način sadjarjenja rentabilen. Na delovišču Kapela poseduje posestvo veliko moderno in sodobno urejeno drevesnico, kjer so z zaščitnimi sredstvi preprečili okužbo po kaparju. Nega mladih drevesnih sadik je zahtevala precejšnje izdatke za delovno silo in zaščitna sredstva.

Direktor Edvard Kralj je nanizal v svojem govoru prednosti gospodarskega računa, ki ga bodo v kratkem uvedli na posestvu. Po njegovem poročilu so izvolili upravni odbor s predsednikom Janezom Kranjcem. Dosedanji predsednik tov. Tomanič je v izbranih besedah predal vodstvo podjetja novemu predsedniku upravnega odbora tov. Kranjcu, ki je pozval delavski svet in upravni odbor za še tesnejše sodelovanje pri vodstvu podjetja, da bo gornjeradgonsko vinogradniško gospodarstvo nadalje prispevalo svoj delež k družbenemu planu in nadaljnji izgradnji socializma. Zasedanje sta posetila tudi predsednik IO OLO Radgona tov. Peter Kociper in zastopnik JLA, -jh.

Rigolni plug bo pospešil obnovo vinogradov v ljutomerskem okraju

Na zadnjem zasedanju republiškega združenega sveta v Ljubljani je med drugimi bil nagraden tudi Zdržni sklad iz Ljutomerja z rigolnim plugom, ki ga bodo prav koristno uporabljale vinogradniške zadruge. KDZ Mota in Stročja vas pa sta dobili za priznanje umetniško izdelane diplome. Zadruga ljutomerskega okraja so si že dolgo želele rigolni plug, predvsem vinogradniške, ki morajo obnoviti stare in zanemarjene vinograde. Te so v okraju štiri in so v letih svojega obstoja zrigolale čez 80 ha površin, kjer so zasadile mlade vinograde. Rigolale so s svojimi ali najetimi ljudmi, brez strojev, po starem načinu. Vrednost opravljenega ročnega dela znaša okrog deset milijonov dinarjev, računano po vrednosti delovnega dneva. V prihodnjih letih pa morajo obnoviti še okrog 250 ha vinogradov, to površino bo treba zrigolati. Izdatki za ročno delo bi bili ogromni. Obnova pa bi se zavlekla, ker bi jim primanjkovalo tudi ljudi, ki bi rigolali. Z rigolnim plugom bo to delo šlo mnogo hitreje, stroški za rigoliranje pa se bodo zmanjšali za dve tretjini.

Posebna obnova vinogradov pa bo zahtevala tudi več trsnih sadik, zato morajo zadruga misliti na to, kako bi si te pripravile same, da ne bi bile odvisne od slučajja. V VZD Železne dveri imajo že lastno trsnico, ki bo kmalu zadoščala njihovim potrebam. Zgradili pa so si tudi lastno silnico, s katero bodo lahko pomagali tudi drugim zadržugam. Najbolje pa je, če vsaka zadruga poskrbi za vzgojo potrebnih dobrih trsnih sadik. M. I.

Tečaj za vzdrževanje reda in varnosti v Slatini Radenci

Pravkar je bil v Radencih zaključen trimesečni tečaj za vzdrževanje reda in varnosti. Tečaj je obiskovalo v začetku 12 nameščenecv in uslužbenecv obrata Radenske slatine, a jih je na koncu, ker so se nekateri preselili, ostalo le še 8 tečajnikov. Na tečaju, ki se je vršil no

vse potrebno, da je tečaj čimbolje potekal. Vse v teoriji pridobljeno znanje so tečajniki praktično preizkusili v obratu, samem. Med najboljšimi je bil nders Oldrih, zadržavilski vrtnar, ki je opravil izpit z odličnim uspehom, pot jih je napravilo izpit s prav dobrim in

Udeleženci in predavatelji tečaja VRV v Radencih

večerih enkrat tedensko, sta predavala vse potrebne predmete poročnik Jugoslovanske ljudske armade Zarko Repić in komandir Narodne milice tovariš Peterka. Organizacijska plat tečaja je bila v rokah tovariša Franca Znidarja, ki se je z vso resnostjo zavzel in pripravil

dva z dobrim uspehom. Posebno zanimanje so pokazali tečajniki pri praktičnih vajah. Namen tečaja je bil v celoti dosežen. Pripravljamo se že na novi tečaj, ki ga bodo obiskovali najboljše člani ZB, PLZ in ostalih množičnih organizacij. -lk.

Kolar Vilko:

V vzhodni Nemčiji se ni nič spremenilo

(Nadaljevanje in konec)

Končno so člani številnih množičnih organizacij, ki so pod kontrolo prvih in Rusov, čeprav so organizirane kot »neodvisne« skupine n. pr. skupina, ki nosi naziv »Borci za mir«, dalje »Društvo nemško-sovjetskega prijateljstva«, »Zveza žrtv nacističnega terorja«, poleg »Svobodne nemške mladine«, »Demokratskih nemških žena« in drugih organizacij.

Vsak prebivalec vzhodne cone mora biti član ene od navedenih organizacij, članstvo v prvih dveh pa je obvezno za vse. Kdor se obotavlja z vpisom ali pa noče biti član, je takoj sumljiv in protidržaven. Na ta način ima režim preko teh organizacij popolno kontrolo nad prebivalstvom in člani teh organizacij so pod stalnim opazovanjem in nenehno kontrolo.

Obstoja pa še četrti, vendar »nevidni razred«. Ta je sovražno razpoložen proti takemu diktatorskemu režimu in komaj čaka, da bi se ta zrušil z osvoboditelji vred. K temu razredu pripada 75% nemškega prebivalstva vzhodne cone, kljub temu, da so tudi člani SED ali člani navedenih množičnih organizacij.

Vsak, ki količjak kritizira, vsak, ki z nevoljo hodi na razne številne »apele« in z nevoljo poslušati dirigirane govore hvalisanja velikih sovjetskih osvoboditeljev in njihovih v božanstvo per-

sonificiranih voditeljev, je takoj obtožen »nacionalnega buržoaznega mišljenja«, »titotizma«, »sovražnika napredka« in reakcionarstva. To je že dovolj, da ga postavijo pred sodišče in obsodijo na visoke kazni. Zelo visoke kazni so predvsem za one, ki čitajo zapadne časopise, poslušajo zapadne radijske postaje, ali pa razširjajo letake in podobno. Tako so v malem mestecu Güstrow v Mecklenburgu obsodili mladince na 10 do 17 let ječe, ko so pri njih našli letake z napisli: »Zahtevamo svobodno, demokratične volitve za vso Nemčijo«. Torej že misel, ki jo danes propagira sam Grotewohl, predsednik vzhodnonemške vlade, ali za čitanje in širjenje zapadnoberlinskih časopisov so obsodili ljudi od 5 let pa do na dosmrtno ječo.

Novi Ulbrichtov diktatorski sistem je od starega Hitlerjevega nacističnega prevzel koncentracijska taborišča v Buchenwaldu, Sachsenhausenu, Neubrandenburgu in ustanovil so še več novih koncentracijskih taborišč. Na osnovi zanesljivih podatkov, ki so prišli v javnost, je bilo v teh taboriščih še l. 1950 preko 200.000 internirancev, od katerih jih je 96.000 umrlo, dočim jih je bilo 41.000 deportiranih v Sovjetsko zvezo. Spomladi leta 1950 je bilo z velikim pompom oznanjeno, da bodo koncentracijska taborišča razpuščena. Skupno je bilo sicer odpuščenih 29.000 interniran-

cev, in sicer težko bolnih ali pa nacistov, s katerimi so oplemenitili vrste pristašev Ulbrichtove Nacionalne fronte, ker so bili ti prilično nezainteresirani. Sam Walter Ulbricht je v vzhodnonemškem parlamentu ob priliki debate o zakonu o amnestiji rekel: »Mi moramo spremeniti odnos do bivših nacistov in jih sprejeti v naše vrste, v katere bodo prinesli svoj bivši idealizem«. Tako torej Ulbricht, generalni sekretar SED silčno kot Molotov l. 1939, ko je pel slavo Hitlerju in njegovemu nacionalsocializmu. Bil je torej v dobri šoli v Moskvi in že ve, zakaj je dobil red »Domovinske vojne«.

Ostali 34.000, večinoma stari komunisti in napredni ljudje, ki se niso strinjali z obstoječim režimom, so bili odpeljani v novoustanovljeno koncentracijsko taborišče Waldheim ali pa v Sibirijo. Torej nacisti oplajajo s svojim idealizmom vrste »Nacionalne fronte«, stari komunisti, nosilci misli nacionalne fronte ter borci proti fašizmu pa so internirani. To je po njihovem mišljenju socializem.

Posebno način učitavanja nezaželenih ljudi so po vzgledu bivših nacističnih in sedanjih sovjetskih oblasti prenesli tudi v Vzhodno Nemčijo. V rudniku urana v Aug in drugih rudnikih ob češki meji, obdanih z bodečo žico, da ne morejo pobegniti, dela na tisoče jetnikov v najtežjih pogojih dela za sovjetske koristi. Vso mehanizacijo v teh rudnikih so Rusi odpeljali, jetniki pa delajo ročno in celo na hrbtu prenašajo rudo iz globin na površje. To so

moderni sužnji dvajsetega stoletja, sužnji novega kominformovskega totalitarnega sistema, ki delajo pod nadzorstvom birokratske kaste, ki si lasti pravico trdit, da že prehaja v brezrazredno družbo, v komunizem. To je tudi moderen raj, kakor govorijo razni govorniki, ki so jim ga prinesli osvoboditelji z vzhoda in kakršnega so hoteli vsiliti tudi nam Jugoslovonom.

Tudi v šolstvu in vzgoji uporabljajo metode iz Sovjetske zveze. Da bi se te metode in vsebina vzgoje laže prenesle na področje vzhodne cone Nemčije, so enostavno 1500 »naprednih šolskih knjig in čitank«, večinoma ruskih originalnih del, prevedli in izdali v ogromni nakladi 17 milijonov izvodov.

V šolah in otroških vrtcih so uvedli obvezno proslavo Stalinovega rojstnega dne kot največji praznik. Ob tej priliki predvajajo otrokom filme v sledečih scenah: Scena iz Amerike: Otroci belec trpinčijo otroke črnece. Scena iz Anglije: Mladi skavti se igrajo s puškami in se pripravljajo na vojno. Scena iz Sovjetske zveze: Otroci poslušajo svojo velikega Stalina, pojejo mirojubne pesmi in podpisujejo poslanico za mir. Otroci iz Kitajske in Severne Koreje korakajo z oljčnimi vejami in globokom miru in pojejo mirojubne pesmi.

Kakšna ironija! Kakor da ves svet ne bi vedel, koliko iskrenosti je v tem miru in kakšna je stvarnost te komedije. V takem hudem duhu danes vzgajajo nemško mladino, v duhu imperializma, hišnavčine in sovražstva do vsega, kar ni

sovjetskega, torej v duhu, kakor jo je vzgajal Hitler.

Prebivalstvo v vzhodni coni v ogromni večini odklanja tak diktatorski režim pod vodstvom ruskih bajonetov. Tega pa na zunaj ne more pokazati zaradi terorja, ki vlada. Ne more se samo osvoboditi, želi pa prave svobode in enakopravnosti, zato pa narod z velikim zanimanjem sledi naši borbi za prave socialistične in enakopravne odnose med narodi in državami in naši borbi proti sovjetskemu zavojevanju v obliki gubernatorskega režima in sistema vladanja. V njihovih očeh so Jugoslovani hraber narod, ki se je boril proti nemškemu nacizmu, sedaj pa se bori proti sovjetski diktaturi in osvajanju.

Pred kratkim je minulo dve leti od ustanovitve Vzhodnonemške države. Dve leti vhitijo Ulbricht, Pleck, Zeiser in drugi sovjetski državljani, višji oficirji, komisariji sovjetske vojske ter ekspont NKVD bič diktature za sovjetske koristi nad nemškim narodom. Da je ta bič strašen, priča ogromno število beglih državljanov Vzhodnonemške države na zahod. Od mladine, preprostega delavca, trgovca in magnata do Volkspolizista — vse beži, beži pred terorjem in negotovost. Pred pravim socializmom ne bi bežali — bežijo pred koncentracijskimi taborišči, pred Sibirijo, pred prisilnim delom, torej pred tem, kar je bilo za Hitlerja in kar so mislili, da bodo rešeni.

Kominformizem — diktatura novega gospodarja — je zamenjal nacizem, diktaturo domačega izrodka.

VESTI IZ OBMURSKIH KRAJEV

C. Collodi: Ostržek

Ali si že poravnal naročnino?

Ce se ne, pošli položnico, ki si jo dobil pred dvema tednoma, in jo nakazi čimprej. Ne odlašaj, da ne zgubiš položnice. Če ne veš, koliko dolguješ, pogledaj na predzadnji številki poleg svojega naslova, kjer številka označuje Tvoj dolg do konca aprila.

Pohvale vreden sotrudnik

Nekateri so se odzvali našemu povabilu za pridobivanje novih naročnikov. Med temi moramo na prvem mestu pohvaliti tov. Stefana Rečka, pismonošo na rogaševski pošti, ki je pridobil 22 novih naročnikov. Tudi njegov sotovariš Franc Gaber, prav tako pismonoša na tej pošti, je nabral precej novih naročnikov. Zato ju lahko postavimo za zgled nekaterim frontnim odborom, ki se za razširitev svojega frontnega glasila ne zmenijo.

Radgončanke ne zaostajajo

Poleg uspešnih gospodinskih tečajev v Stari Gori, Negovi in Ledineku so minulo zimo imeli gospodinski izobraževalni tečaj v Gornji Radgoni, ki je bil prvi te vrste. Tečaja se je udeležilo 39 mladink, ki so imele pouk v dveh skupinah. Ob koncu tečaja so radgonske dekleta organizirala uspešno razstavo in uprizorile skeep avtorja in režiserja tov. Mauka Golarja. Zasluge za organizacijo tega tečaja imajo učiteljice Marica Kociper, Terezija Türkl in Helena Jaušovec. Ljudje si želijo, da se takšen način izobraževalnega dela nadaljuje tudi v prihodnji zimi.

Uspeli šahovski teden v Kuzmi

Šah prodira vedno bolj na vas, kjer spoznavajo, da je tudi to dobro sredstvo za izobrazbo. Nekatera kulturno-umetniška društva imajo tudi šahovske sekcije. Med temi je KUD »Vladimir Goran« v Kuzmi. V okviru šahovskega tedna je organiziral šahovski troboj na 15 deskah. Kljub slabemu vremenu sta prišli moštvi iz Gornje Lendave in KNOJ. V osnovi šoli, kjer so igrali, pa se je zbralo tudi okrog 50 gledalcev, ki jih šah zanima. V šahovskem troboju sta zasedli prvo in drugo mesto moštvi iz Gornje Lendave in KNOJ s po 15 in pol točkami. Moštvo Kuzme pa si je priborilo 14 točk. Dr. Branko Lukman in Drago Beloglavac pa sta odigrala še simultanki vsak z 10 igralci iz Kuzme, kjer je prvi dobil 6 in pol, drugi pa 7 in pol točk. V šahovskem tednu je 13 članov sekcije odigralo braturno za mesec april. Prvo mesto je zasedel Jože »Pojbič« z 11 točkami.

Tudi pionirji so šahisti. Šahisti osnovne šole Kuzma so odigrali enokrožni dvobojski šahisti osnovne šole in nižje gimnazije iz Gornje Lendave na 12 deskah. Rezultat je bil neodločen, 6:6. Dva člana sekcije pa sta z mladimi šahisti osnovne šole v Kuzmi odigrala simultanke.

Rezultati šahovskega tedna kažejo, da so šahisti spoznali svojo nalogo in razširili šah med ljudi.

»Via mala« na tomaškem odru

V soboto, 5. aprila zvečer in naslednjega dne popoldne je igralska družina pri Tomažu uprizorila pod vodstvom znane režiserja Jožeta Kranjca igrano »Via mala«, katero bodo prihodnje dni še enkrat ponovili.

Ce prisluhnemo glasu občinstva, bomo slišali kaj čudne pripombe. Od vsega bo brez dvoma res, da so igralci govorili nekoliko pretiho, zlasti Rihenaova mati, kar je velika škoda, kajti izrekla je nekaj lepih in plemenitih misli. Najbolj prikupen je bil Andrej Rihena, dobro je igral tudi Nikola, a bi bil še boljši, če ne bi tako zavijal oči. Tudi predsednik sodišča je bil kot rojen za to vlogo. Hana se bo morala odvaditi sekana besed. Motilo je tudi to, da je ostala soba na Nikolajevem domu v poznejših dejanjih enaka kot je bila v prvem dejanju, čeprav so se medtem preselili v boljše stanovanje, kar bi morali igralci tudi prikazati.

Vse te pomanjkljivosti se dajo z malo dobre volje odpraviti. V glavnem pa je igra zadovoljiva vse občinstvo in želja vseh nas je, da bi naše igralce kmalu spet videli na odru.

Pogovor z dopisniki

S. P. Konstruktor, D. Lendava. Veseli nas Vaše sodelovanje. Pišite in poročajte še več. Navodila dobite ustmeno, ko bo v kratkem naš sodelavec obiskal D. Lendavo.

N. I. D. Lendava. Pišite še. Tudi Vas bo obiskal naš sodelavec.

M. I. Ljutomer. O protestnem zborovanju v Ljutomeru smo dobili dopis pred Vašim, o ljutomerskih »kuharicah« pa smo že pisali.

Z. T. Ljutomer. Podoben dopis o skupščini smo dobili pred Vašim; dva o isti zadevi pa ne moremo objaviti.

F. B. Bužkovci. Vašega dopisa nismo objavili, ker menimo, da bodo pristojni forumi rešili Vašo prošnjo. Sicer pa dopis ni bil ravno primeren za list. Poročajte, če boste uspešni, in opišite, kako.

S. E. Radgona. Dopis o prostovoljnih prispevkih nismo mogli objaviti zaradi prostora, ker se je takih dopisov nabralo preveč. Drugega pa objavljamo, vendar v malo predelani obliki, ker je tako zadevo težko pravilno oceniti.

V Radgoni in Apačah so ustanovili združenje rezervnih oficirjev

Z namenom, da si pridobijo čim več vojaškega znanja, so ustanovili rezervni oficirji radgonskega okraja dvojno združenje s centri v Radgoni in v Apačah. V Radgoni se je udeležilo ustanovnega občnega zbora okrog 40 rezervnih oficirjev. Po referatih je sledila diskusija in volitve, nakar so sklenili, da bodo v združenju razvijali politično zavest in patriotizem na borbenih tradicijah narodnoosvobodilne borbe in tako dvigali sposobnost za obrambo naše socialistične domovine. Stalno bodo sledili razvoju vojne tehnike in bodo stremeli za tem, da bodo sposobni opravljati starejšino dolžnost Jugoslovanski ljudski armadi. Borili se bodo za dober lik rezervnega oficirja.

Z ozirom na teren se radgonski center deli na dve sekciji: Radgona in Radenci. Odbor s predsednikom Vidrgarjem na čelu bo sporazumno z organizacijo ZB čimprej poskrbel za primerne delovne prostore. Izdelal bo podoben načrt, v katerem bodo zajete predvsem osnovne stvari, kot je spoznavanje orožja, citanje karte itd. Poskrbel bo za predavatelje in za redna predavanja. Delo bodo povezali s športnimi in fizikalnimi organizacijami, s protiletalsko zaščito, predvsem pa še z organizacijo Zveze borcev. Za uspešno znanje v vojni stroki bodo rezervni oficirji navezali najtesnejše stike z aktivnimi oficirji. Inicijativnemu odboru združenja rezervnih oficirjev v Ljubljani so poslali resolucijo.

Pionirski sveti v radgonskem okraju

V Radgoni je bila konferenca vodij pionirskih organizacij. Konference se je udeležilo 15 poveljnikov. Razpravljali so o pravilniku Zveze pionirjev Slovenije in s tem v zvezi sklenili, da bodo izvedli volitve starejšinskih odborov in delegatov za okrajni starejšinski odbor do 20. aprila. Sklenili so še, da bodo dne 27. aprila izvedli vsi pionirski odredi »Pozdrav mladici« z izleti v naravo; 1. maja bodo pionirji obiskali delavske kolektive. Na rojstni dan maršala Tita, ki ga bodo letos pionirji še posebno svečano proslavili, bo sprejem pionirjev v pionirsko organizacijo. Ta dan bodo tudi svečane seje pionirskih štabov in starejšinskih odredov.

Zadnje volitve odrednih svetov in delegatov so bile leta 1950. Navzlic slabi pomoči in skrbi okrajnega pionirskega sveta, pa so bili nekateri pionirski sveti vendar delavni. Delali so po smernicah, ki so si jih postavili ob ustanovitvi. Delo a pionirji je bilo dobro predvsem tam, kjer je zanj poskrbel celoten učiteljski kolektiv in ne samo poveljnik. Res mora skrbeti za vse delo s pionirji izvoljeni pionirski svet, res pa je tudi, da nosi vso moralno odgovornost učiteljski kolektiv, saj je vzgojno delo z mladino najvažnejša naloga prosvetnega delavca.

Pester izobraževalni tečaj na Spodnji Ščavnici

Med izobraževalnimi tečaji, ki jih je bilo v radgonskem okraju 18, moramo pohvaliti tudi izobraževalni tečaj na Sp. Ščavnici pri Radgoni. Z delom so pričeli 12. decembra 1951, predzadnji nedeljo pa je bil tečaj zaključen. Obiskovalo ga je 12 moških in 12 deklet. Poleg osnovnih predmetov so se učile še šivanja, kuhanja in pletanja, moški pa so imeli posebej še elektro-radiotehnični krožek. Letos so ob zaključku prvi priredili za javnost tudi razstavo, ki je privabila mnogo obiskovalcev. Z zanimanjem so si ogledovali ročna dela, obleke, kuharske proizvode in radiotehnične izdelke. Tečajniki so skupno s pionirji naštvirali in uprizorili tekom tečaja igrano »Snežulčica«, na dan razstave same pa je domače izobraževalno-umetniško društvo uprizorilo še Finčarjevo »Verigo«.

Rakičan

Tudi v Rakičanu smo v februarju pričeli s tečajem protiletalske zaštite, na katerem so štiri ekipe imele ločena predavanja, in sicer: sanitetna, kemijska, veterinarska in tehnična. Vendar sta doslej tečaj končali le sanitetna in kemijska ekipa, ker za ostali dve ni bilo predavateljev. Obisk tečajnikov je bil še dokaj dober; najbolj redno in točno so prihajali nameščenci doma onemoglih, pa tudi nameščenci in delavci državnega posvetva niso mnogo zaostajali, najslabše pa so se odrezali ostali vaščani. Predavala sta; kemijski ekipi tov. Franc Rajner, sanitetni pa Stefan Marič. Poleg predavanj so svoje znanje preizkušali tudi pri praktičnem delu. Večina tečajnikov je zaključila tečaj z odličnim uspehom. Taki uspehi so bili doseženi zato, ker so ljudje razumeli važnost tega znanja, predvsem pa zaradi dobrega sodelovanja med predsednikom PLZ in ljudskim odborom.

IZUD Sebeborci je uprizoril »Krape«

V dramatski skupini IZUD Sebeborci je največ mladine, ki je predzadnji nedeljo nastopila na domačem odru z Ingolčevim dramo »Krape« Igra so si dobro zamislili in jo tudi primerno podali. Zelo dobri so bili: kaplan, županova hči, sreski načelnik in učiteljica, ki pa je na koncu pokazala premalo revolucionarnosti. Še malo bi bilo treba izpiliti nekatere vloge in bi lahko gostovali na soednjih odrih. Nekaterim igralcem se namreč pozna, da so novinci in so morda imeli premalo vaj.

Nekateri so oporekali, da ni prostora, da na vsakem odru ni mogoče uprizoriti

Tišina

Predzadnji nedeljo je v Tišini bil sklican sestanek predstavnikov in tajnikov dosedanjih KLO, ki bodo vključeni v občino Tišina ter vseh odbornikov OF in sekcij žena iz teh vasi. Zbralo se nas je okrog 40, toda nikogar ni bilo, da bi nam povedal, zakaj smo se zbrali. Kje je krivda, da ni prišel, kder nas je sklical, ne vemo. Vendar slabo vpliva na ljudi, če se zastoj zbera. Da smo se vsaj nekaj pomenili, nam je ravnatelj nižje gimnazije tov. Koltaž povedal nekaj besed o pripravah za gradnjo kulturnega doma v Mur. Soboti in zbiranju prispevkov. V bodoče pa bi želeli več točnosti tudi od tistih, ki nas skličejo.

6. aprila je pri nas gostoval MKUD »Dane Sumenjak« iz Mur. Sobote s komedijo v petih dejanjih »Skopuh«. Nastopil je v šol. dvorani, katero so ljudje napolnili do zadnjega kotička. To je dokaz, da si ljudje želijo dobrih iger in prosimo, da bi nas še obiskale kakšne igralske skupine.

Rogaševski mladinci

Devet dni smo opazovali skupino mladih ljudi, ki so v Rogoševcih bili na taborjenju predvojaške vzgoje. Vstajali so z jutranjo zoro in se, vedrih obrazov lotili svojih vaj in učenja. Po razgovoru z njimi moram pohvaliti mladince in komandirje, kajti dobro so se odrezali, seveda razen nekaj takih, ki niso dovolj resno vzeli tega taborjenja. Med taborjenjem je letnik 1933 imel tudi streljanje, ki je bilo izvršeno s prav dobrim uspehom. Med strelci so se odlikovali Stefan Sever iz Dolnjih Slaveč, Anton Gomboc od Jurja in drugi.

Med tem časom so imeli tudi mladinski sestaneke, katerega se je mladina udeležila polnoštevilno. Na tem sestanku so si izvolili nov sekretariat. Uspešni sestaneke daje upanje, da se bo delo mladinskega aktivizma izboljšalo. Na sestanku so se pomenili o bodočem delu. Sklenili pa so tudi, da bo vsak mladinec, član organizacije, opravil pri gradnji gasilskega doma v Rogoševcih po 20 ur prostovoljnega dela. Zmenili so se tudi za naslednji mladinski sestanek, ki naj bi bil predzadnji nedeljo. Vendar ta ni bil tako uspešen, ker so se dekleta slabo odzvala, predvsem iz Meklike. Za KUD pa ni kaj mnogo slišati niti o njem kaj povedati — le toliko se lahko reče, da ga imajo, če drugače ne, pa vsaj na papirju. Ne vem, kje je krivda, ali pri vodstvu ali pri članih. Gotovo ne bi nikomur storil krivice, če bi rekel, da pri obojih.

Ob zaključnem taborjenju so priredili na fizikalnem igrišču spomladanski kros. Tekmovali so v treh skupinah. Na cilj so bili prvi iz posameznih skupin: Jožef Gomboc iz Dolnjih Slaveč, Arpad Banfi iz Rogoševcih in Franc Reček iz Dolnjih Slaveč. Najboljši mladinci bodo od voljnega odseka v Mur. Soboti prejeli nagrade.

Kaj je z vaškim odborom OF Savci?

Ko smo zvedeli za nesrečo, ki je prizadela mnoge kraje na Tolminskem, so vsi frontni odbori začeli zbirati prispevke za prizadete. Vaški odbori bodoče tomaševske občine so zbrali lepe zneske, skupno 10.656 din. Zbrali so vsi vaški odbori in denar tudi že predali. Zato je tembolj čudno za vaški odbor OF Savci, ki še doslej ni poslal nobenega zbranega prispevka niti ni vrnil prazne nabiralne pole. Ali še vedno zbirajo ali še niso začeli?

Rankovci

6. aprila je bil občni zbor KZ Rankovci. Ta je bil letos že drugič sklican, ker je na prvega prišlo le 7 članov. Pa tudi ta je bil slabo obiskan, saj se ga je udeležilo le 40 članov. Iz blagajniškega poročila je bilo razvidno, da je zadruga imela v lanskem letu 17.425 din dobička. Po razrešnici starega odbora so izvolili novi odbor, v katerega so izvolili najboljše zadrugnike: Jožeta Gergjeka, Franca Hauka, Stefana Vučkica, Matijo Ficka, Franca Sinica, Stefana Vogrinčiča in Antona Pertocija. V nadzorni odbor pa so izvolili: Jožeta Mariča, Ludvika Podleska in bivšega evidentirarja KLO Franca Ulena, za delegata OZKZ pa Karla Oučeka. V novi odbor imamo zadrugnike zaupanje, da bo bolje vodil zadrugo, kot jo je dosedajni.

Na občnem zboru pa se člani niso mogli sporazumeti glede povišanja deleža, sicer je potekel zadovoljivo. Mislimo, da se bo tudi za povišanje deležev dalo urediti, kajti vemo, da bo nam z družnikom mnogo skodovalo, če zaradi majhnega obratnega kredita naša zadruga na trgovino ne bo založena s potrebnim blagom. Prepričani smo, da si bo dober odbor z dobrim delom pridobil zaupanje vseh zadrugnikov.

Predavanja Ljudske univerze 29. marca se je udeležilo okrog 100 ljudi, kar dokazuje, da si ljudje želijo dobrih predavanj. Predaval je zdravnik dr. Stefan Vučak iz Murske Sobote o nalezljivih boleznih. V glavnem se je predaval o tuberkulozi, nadalje pa še o drugih boleznih kot davici, tifusu, griži, tetanusu in ošpicah. Ker so ljudje z zanimanjem sledili, je predavanje trajalo dve uri. Le nekaj mladincev je motilo predavanje s šepetanjem, kar je opazil tudi dr. Vučak. Takim svetujemo, naj v bodoče ostanejo doma, da ne bodo motili tistih, ki želijo poslušati predavanje.

take igre. Režiser je tako mnenje pobil z dokazi. Odr je bil primerno uredjen po zaslugi tamkajšnje učiteljice. Gledalci so bili zadovoljni. Zato na delo, sebeboška mladina, člani IZUD! Naslednje delo bo gotovo še boljše.

Večkrat sem prisostvoval razgovorom o naši mladinski literaturi. Premlevalo se je marsikaj, bilo je mnogo neplodnega govorjenja, večkrat pa so padle tudi pikre opazke na račun naših književnikov, češ, da vse premalo pišejo za mladino. Vsi taki razgovori so se navadno končali tam, kjer so se začeli: mladinske literature je premalo, posebno pa primanjkuje domačih izvirnih del. Mladinska knjiga, ki zalaga naš knjižni trg v glavnem z mladinsko literaturo, rešuje ta problem na dva načina in sicer s ponatisi del domačih avtorjev (Levstik, Valjavec, Prunkova) ter s prevodi iz svetovne mladinske literature (Andersen, Kipling, London, Verne).

Pri prevodih smo seveda na boljšem, saj smo v zadnjem času dobili precej dobrih mladinskih knjig. Res je, da je večina teh del izšla že pred vojno in da je ta ali ona knjiga več ali manj samo popravljen prvi natis, kar pa nikakor ne zmanjšuje njene vrednosti. Predvorne knjige — posebno mladinske — so že prava redkost in zato je popolnoma prav, da se take knjige ponovno tiskajo.

Lep prispevek k naši prevodni mladinski literaturi pa pomeni »Ostržek«, delo italijanskega pisatelja C. Collodija, ki ga je izdala Mladinska knjiga. Pisateljevo pravo ime je Carlo Lorenzini. Po poklicu je bil državni uradnik, razen tega pa se je ukvarjal s pisanjem mladinskih povesti in s priložnostnim novinarstvom. »Ostržek«, te čudovite doživljaje lesene lutke, je napisal leta 1880. Ustvaril je pravo mojstrovino otroške književnosti, ki se da najlepše primerjati s Swiftovim Guliverjem. V to čudovito zgodbo o leseni lutki je Collodi vpletel marsikatero trpko resnico svoje dobe, ki je tudi pravilnost ne more popolnoma zakriti. V glavnem je vsebina zgodbe naslednja:

Siromak Pepe je naredil iz koščka lesa, ki mu ga je podaril mizar Češnja, čudovito lutko, ki je znala govoriti, skakati in uganjati razne norčije. Ostržek, kakor je bilo lutki ime, je imel vse dobre in slabe otroške lastnosti. Oče Pepe ga je poslal v šolo in mu za edino suknjo kupil abecednik, toda mali nepridiprav ga je prodal, da si je lahko ogledal lutkovno predstavo. V gledališču so ga ostale lutke z veseljem sprejele, padel pa je v nemilost lutkarja Ognježera, ki si je hotel z njim celo pripraviti večerjo. Ker ga pa je Ostržek jok ganil, ga je izpustil in mu povrh podaril še pet zlatnikov za očeta. Na potu domov pa je Ostržek srečal lisico Zvitorepko in muca Brnjava, ki sta ga zvalila s seboj, ponoči pa ga celo napadla. Ker jima Ostržek ni hotel izročiti denarja, sta ga obesila na vejo debelega hrasta, odkoder ga je rešila dobra vila Plavolaska. Ne meneč se za njene dobre nasvete, se je Ostržek ponovno dal zapeljati od mačka in lisice, ki sta ga nazadnje tudi ogoljufala za denar. Po tej nesreči je hotel nazaj k vili Plavolaski, ker je pa ni več našel, je s pomočjo goloba odšel po svetu iskati očeta. Na potovanju je prišel na otok delavnih čebel in tu ponovno našel vilo Plavolasko, ki mu je obljubila, da bo postal pravi otrok, če se pobotlja in se začne učiti. Ker pa svoje objube ni držal in je pobegnil v Deželo igrac, se je za kazen nekaj časa spremenil celo v osla. Doživel je še marsikatero čudovito reči, dokler ga ni požrl morsk peš, v katerega trebuhu je našel svojega očeta Pepeta. Po pobegu iz trebuha te velikanse ribe, sta z očetom spet prišla na kopno, kjer se je Ostržek resnično pobotal, začel delati in skrbeti za bolnega očeta, za nagrado pa ga je vila Plavolaska spremenila v pravega dečka.

Taka je v glavnem vsebina te zanimive pravljice, ki je pisana lahkotno, da jo tudi najmlajši bralci — katerim je knjiga namenjena — lahko razumejo. Tu in tam je Collodi vpletal v zgod-

Vučja Gomila za kulturni dom v M. Soboti

KZ Vučja gomila je sklenila, da bo sodelovala pri gradnji kulturnega doma v Mur. Soboti s svojimi prispevki. Zadruga ima nekaj gozda, iz katerega prodaja listje in razno suhljad. Izkupiček letošnje pomladi bodo prispevali za kulturni dom. Prispevala pa bo tudi nekaj gradbenega lesa. Morda se še kdo oglasi s kakšnim borom, ki ga bo daroval za razvoj našega kulturnega življenja, ki bo imel svoje središče v prekmurski metropoli.

Popravek. V zadnji številki smo objavili na prvi strani dve sliki. Besedilo pod slikama je treba zamenjati, kajti pionirke so na gornji sliki, mladinke pa na spodnji.

Obveščamo cenjene odjemalce,

da smo prejeli iz inozemstva vsakovrstni radiomaterial po ugodnih cenah. Radiopopravila vršimo hitro in po zmernih cenah. Stranke iz oddaljenih krajev imajo prednost. Prodajamo radioaparate lastnega izdelka, dajemo šestmesečno garancijo. Predelujemo baterijske radioaparate na električni tok. Renoviramo stare radioaparate na novi sistem. Popravljamo pisalne in računske stroje ter blagajne. Popravila izvršujemo strokovno in z garancijo. Livarna vam zlije iz aluminija in medenine raznovrstne nadomestne dele.

Nizke cene! — Solidna postrežba!

Se priporoča

RADIO IN FINOMEHANIČNA DELAVNICA z obratom LIVARNA, Murska Sobota.

bo drobce humorja, včasih sicer trpkega, vendar takega, da se ob njem otrok lahko nasmehne.

Kakor sem že omenil, ima Ostržek vse dobre in slabe otroške lastnosti. Mali navihaneč se najrajši potepa, je silno izbirten, ne mara učenja, noče delati in tudi noben poklic mu ne ugaja. V svojem bistvu pa ni pokvarjenec, le slaba družina in otroška nerazsodnost ga privedeta na stranpota. Ko vidi, da je spet napak naredil, že se kesa, vendar prepozno.

Ta čudovita pravljica ni pisana otrokom samo za zabavo in razvedrilo, temveč predvsem za pouk. Takih otrok, kakor je Ostržek, je v življenju vse polno in marsikateri od njih boluje na tej ali oni slabosti. Otroci ob branju knjige spozna svoje lastne napake ter ob njih vidi, da mu le otežkočajo življenje. Pisatelj je svojo zgodbo prepletal z vzgojnimi nauki, ob katerih se otrok mnogo nauči. Dobra vila Plavolaska mu n. pr. tako-le pravi, ko se Ostržek noče učiti, niti ne prijeti za nobeno delo: »Na svetu je že tako, da se mora vsakdo, naj je reven ali bogat, z nečim ukvarjati in delati. Gorje tistemu, ki se preda lenobni Lenoba je najhujša bolezen in jo je treba zdraviti že v mladosti, v rani mladosti, kasneje, ko smo že veliki, je prepozno.« Ali pa: »Le dobro si zapomni: Za učenje ni nikdar prepozno.«

Takih in slčnih naukov je v knjigi vse polno. Ostržek ne svari pred njegovimi napakami samo dobra vila, temveč ga svari tudi živali, dobri muren Modrec, golob, sodnik opica, morski rak in celo kresnica, ko vidi, da je Ostržek kradel. Vse te, za življenje koristne nauke, pisatelj ni povedal vsiljivo in prav zaradi tega jih otrok lahko sprejema. To je tudi najboljša odlika te knjige.

Knjigo je za našo mladijo prevedel po izdaji založbe Peruvia v Turinu Albert Širok, ilustriral jo je Beppe Perchoddu, ob koncu knjige pa je besedo o pisatelju in njegovem delu za slovensko izdajo napisal Dario de Tuoni.

Objava

Mestni ljudski odbor v Murski Soboti obvešča vse prebivalstvo, vsa podjetja in množične organizacije Murske Sobote, da je izvršilni odbor na svoji 91. redni seji sklenil, da priredi v dnevi od 21. do 26. aprila Teden čistote z namenom, da dobi mesto v tem času lepše zunanje lice.

Mestni ljudski odbor poziva vse prebivalstvo, da v tem času uredi sledeče:

1. da popravi pločnike pred hišami in jih očisti plevla;
2. da popravi ograje;
3. da iz cestnih jarkov očisti kamenje in smeti;
4. da po možnosti pobeli zgradbe;
5. da uredi zelene ploskve po ulicah, da bodo te enotno urejene;
6. da množične organizacije organizirajo čiščenje na javnih prostorih;
7. da prebivalstvo okraši okna s cvetličami-lončnicami;
8. da vsa državna, zadruga in družbena trgovina in gostinska podjetja v tem času očistijo in prebarvajo lokale, svoje izložebe pa okusno uredijo.

Sobotanil Uredimo v tem času naše mesto tako, da bo Murska Sobota slovela po svoji čistoti in lepi ureditvi!

Mestni ljudski odbor Murska Sobota.

Sadiarji pozor!

Državno posestvo Rakičan pri M. Soboti ima na zalogi večje količine prvovrstnega sadnega drevja sledečih vrst:

VISOKODEBELNE JABLANE:

bobovec, trivosepelni kanada, mošankar, zlata parmena, baumanova reneta, carjevci, beličnik, grafenstancje, damasonka.

PRITLIČNE:

a) jabolane: beličnik, jonatan, princčvo, mošankar;
b) hruske: klavovka, viliamovka, filipovka, pastorjevka, dilovka.

MALI OGLASI

Beseda din 5. Za pismono dajanje naslovov je priložiti din 20.

Prodajalca v slaščičarni z večletno prakso išče službe kjer koli. Naslov v upravi lista.

PRODAM čebelnjak, krit z opeko, z 32 novimi panji, 7 čebelnimi družinami, točilom, čebelnarskim orodjem. — Naslov v upravi lista.

POLOŽAJ PREKMURSKIH SEZONCEV - nekdanj in danes

Letošnji pomlad spet v večjem številu odhajajo iz Prekmurja sezonce na razna poljska dela širom države. Največje skupine odhajajo na velika kmetijska posestva v Vojvodino, večje skupine pa tudi v ostale predele južnih republik. Sorazmerno najmanj se jih bo vključilo v razna dela v Sloveniji. Prekmurški sezonski delavci so povsod čislani kot poštenjaki in dobri delavci, vsled česar je letos Posredovalnica za delo v Soboti prejela posebno veliko ponudb. Skupno bo odšlo iz raznih krajev Obmurja — največ seveda iz soboškega okraja — na sezonska dela okrog 3800 ljudi, ne vteviši

Razvoj sezonskih delavcev v Prekmurju ima svojo zgodovino, ki je naša generacija ne bo nikoli pozabila. Zato bo morda prav, da te spomine obnovimo mladim ljudem, ki ne poznajo trpljenja naših sezoncev, pa pokažemo, pod kakšnimi pogoji so naši ljudje živeli doma in v tujini. Zato bomo objavili gradivo o razvoju sezonskega gibanja v Prekmurju, posneto iz zapisov, ki smo jih dobili med prebivalstvom. Prav gotovo bo v teh vrsticah marsikdo videl svoje lastno življenje, zato prosimo, da nam le-ti vse eventualne pomanjkljivosti sporoče.

se podali v bližnje madžarske vasi iskat dela. To so pri večjih posestnikih kmalu našli. Največ so v teh letih hodili mlatiti v okolico Nagykanizse, Sombathelyja in Zalaegerszga, ki je bila Prekmurju najbližja. Po opravljeni mlatici so zasluženo merico — navadno so prejeli 6, 7, ali 8 merico od namlačenega žita — gospodarji pripeljali mlatičem na dom.

Glasi o dobrih mlatičih, ki prihajajo iz Prekmurja, se je kmalu raznesel, tako da so naslednja leta že prihajale ponudbe z veleposestev in marofov. V tem času so odhajale že večje skupine, katere so si iz svoje srede izvolile svojega pogodbena ali polirja. Polirji so morali obvladati madžarski jezik, da so lahko bili ob vsakem času posrednik med delavci in gospodarjem. Žal pa so polirji kaj kmalu začeli goljufati delavce, kjer se je le dalo. Polirji so pozneje samostojno sklepali pogodbe z gospodo, narkar so doma zbrali več skupin delavcev, s katerimi so odšli na delovna mesta. Tako se je začelo pravo sezonsko preseljevanje v notranjost Madžarske. Največ sezoncev je odhajalo iz Goričke, pozneje pa so se jim pridružili tudi z ravninskih predelov. Sezonsko delo je trajalo le dva do tri mesece ter se je izključno plačevalo le v naturi, to je v zrnju. Delavec je bil v pravem pomenu besede brez pravic, če se je gospodarju zahotelo, ga je lahko pretepel ali nagnal, velike pravice pa so imeli polirji.

Sele po l. 1880, ko so madžarski veleposestniki začeli gojiti velike površine sladkorne pese, se je ukinilo plačilo v naturi ter se nadomestilo z denarnim plačevanjem. V tem času se je že podaljšalo sezonsko delo od treh na šest do sedem mesecev, kakor je pač bila na kakem delovnem mestu potreba. Delavci so stanovali v nizkih, za silo zgrajenih barakah, ki so bile polne uši, stenic in druge glazni. Za takratne razmere pa to stanje ni bilo težko za ljudi, ki so doma živeli večkrat v podobnih razmerah.

Pomemben preokret v sezonskem gibanju Prekmurcev je nastal po letu 1900. V tem času so sezonce delali že po vseh predelih Madžarske, med drugim celo na Sedmožraškem. Po letu 1900 pa so že odhajali prvi sezonce iz Prekmurja v sosednjo Avstrijo, vendar ne na poljska sezonska dela, temveč kot pomočniki v gradbeništvu. Najbolj se je razmahnilo sezonsko delo med letom 1905 in 1914. V vojnem času se je število sezonskih delavcev zmanjšalo, ni pa nobeno leto prenehalo. Na delo so odhajali v pretežni večini ženske in dekleta, ki so bile prisiljene skrbeti za kruh družinam, ker so morale biti na fronti.

(Konec sledi)

UGOTAVLJANJE OČETOVSTVA PO NOVI METODI

Ameriška zdravnik dr. Hugo Cardullo in dr. Emmet Holt sta poročala o svojih uspehih v proučevanju nove metode, po kateri se da ugotoviti očetovstvo. To je potrebno zlasti v raznih sodnih obravnavah. Ameriška zdravnik sta vzela za podlago svoje metode zanimive lastnosti neke že zdavnaj znane kemične spojine, strokovno nazvane phenyl thicarbomide. Če človek zaužije nekaj te spojine, mu postane slabo. To pa ne velja za vse ljudi. Nekaterim se zdi, da ta kemična spojina nima nobenega okusa.

V prvi skupini je okrog 60, v drugi pa okrog 40% ljudi. Prilagoditve k prvi ali drugi skupini se podeduje in sicer po Mendelovih zakonih o dednosti kot prevladujoča lastnost. Praksa je nakazuje pokazala, da je samo človek prve

Za vsakega nekaj

Dočakali smo združenih soboškega in lendavskega okraja, dočakali pa smo tudi jutranji avtobus iz Dolnje Lendave v Mursko Soboto. Tako lahko ljudje brez večjih težav potujejo v M. Soboto. Druga pa se niso bali, razen tega, če bi morali za en dan opravkov v mestu dva dni prenočiti, kajti prejšnji avtobusni vozni red je bil tak, vlaka iz Lendave v Sobotu pa na žalost še ni. Sicer pa so prebivalci zadovoljni z združitvijo, saj je del lendavskega okraja vedno težil bolj k Soboti.

Kobilje leži daleč od državne ceste in sosednjih vasi, daleč za hribom in gozdom. Zato je razumljivo, da so pozimi imeli slabe zveze s svetom. Pa niti sedaj ni mnogo bolje, saj celo časopis težko prodre do njih.

V Rankovcih imajo kaj čudnega prekoka, ki mi je prerokoval, da bo enako pravnost žena razbila Jugoslavijo. »Žena ni za odbor, kajti dolgi lasje pomenijo kratko pamet, mi je trdil. Toda revček je imel kratke lase, a še krajšo pamet. »Poštena žena je za kuhinjo in v koruzo,« je nadaljeval. Tudi za to bo skrbela, ne bo se pa pustila poniževati takemu starokopitnežu, kot je on. Se srečo ima,

da iz strahu vsega tega, kar mi je pripovedoval, ne upa povedati ženskam, sicer bi njegova glava bila v nevarnosti, ne pa Jugoslaviji.

Imamo različne monopole, predvsem v kapitalističnih državah. V Gornji Radgoni pa se nekateri obiskovalci kina pritožujejo, da so tudi v njihovem kinu uvedli monopol in sicer »monopol zadnjih sedežev«. Srečniki, da vam ni treba v vrsti čakati vstopnic! In sedež se izbere, kakor da ste v domači hiši. Kar pozovite na telefon ali kako drugače sporočite in sedež je zagotovljen. »Sicer pa, kdo bi se smel zaradi tega jeziti, saj v nobenem pravilniku ne piše, da se kart ne sme naročiti po telefonu ali kako drugače,« sem tolažil razburjene obiskovalce kina. »Zakaj pa moram vedno sedeti bolj spredaj, čeprav pridem prvi do vstopnice? In se mi taki monopolisti še posmehujejo, češ če ne bi imel strica za hudiča, še v peklu ne bi mogel priti,« mi je zabrusil nekdo. Takrat sem se zbal njihove jeze in jih prosil, naj rajši obračunajo za upravo kina kot s menoj, kajti jaz jim tako ali tako pri tem ne morem nič pomagati niti škodovati.

Razvoj vinogradništva v Dalmaciji

Vinogradništvo se je razvilo v Dalmaciji zato, ker so tam zanj vsi naravni pogoji. Vinsko trto goje Dalmatinci že od pamtike. V vinogradništvu so postali pravi mojstri. Premalo pa pridelujejo Dalmacija negovanih in tipiziranih vin, da bi mogla konkurirati drugim deželam. Takšnega stanja pri nas niso bili krivi vinogradniki, marveč oblasti v stari Jugoslaviji, ki niso storile v tem pogledu skoraj ničesar. Sicer pa tudi naprednejše dežele niso predelovale grozdja v vino na znanstveni podlagi, marveč primitivno, dokler niso spoznale povzročitelja vrenja. Francija, Italija in druge dežele so pridelovale sloveča vina predvsem po zaslugi znanstvenikov, ki so vinarstvo in kletarstvo postopoma izpopolnjevali.

V zadnjih dvajsetih letih pa sta vinogradništvo in kletarstvo povsod zelo napredovala. Spremenili so se mnogi stari nazori o graditvi vinskih kleti, o shranjevanju vina, o načinu vinifikacije, vrsti sodov in naprav. Moderno vinarstvo je zdaj pravzaprav vprašanje industrializacije, saj gre za velikanske, moderno opremljene vinske kleti, v katerih so vskladiščena tipizirana, zdrava vina. Številne manjše kleti se v naprednih vinogradniških deželah umikajo velikim kletem. Tako narašča v Kaliforniji število takih kleti, katerih zmogljivost dosega tudi milijon hektolitrov, na drugi strani pa številno manjših kleti od leta do leta pada. Tudi v drugih deželah prevladujejo čedalje bolj velike kleti, ker nudijo mnoge prednosti glede izkoriščanja stranskih produktov, kakor olja in tanina, dalje barv, organskih in anorganskih soli in raznih odpadkov za živilsko krmo. Industrija izkorišča te stranske produkte in jih predeluje za potrebe kmetijstva. Z njimi se krije navadno večina stroškov za predelovanje grozdja in nogo vina.

Posebno znana je v Dalmaciji vinska klet na »Perinušu« v Imotskem. V tej kleti so lani in predlanskim predelali 831.569 kg grozdja in dobili 627.800 l vina ter 5100 l žganja. Za vse to delo je

skupine oče otroka iste skupine. Tako se lahko reši okrog 20% sporov o očetovstvu. To velja za tiste primere, ki se nanašajo na otroke prve skupine. Očetje otrok druge skupine pa lahko imajo to lastnost ali tudi ne.

Nova metoda vsekakor ni manj zanesljiva od dosedanjih metode primerjanja očetove in otrokove krvne skupine. Obe metodi sta izločilni, to se pravi, da po njih samo ugotavljajo, kateri možki ne pride v poštev kot otrokov oče.

namenil, pa bo vse tvoje prizadevanje in trud zastoj... ga je učila mati, čeprav je vedela, da je podobne nauke že mnogokrat slišal v župniških pridigah in v razgovoru med ljudmi. Mnogi reveži so se s takimi besedami tolažili, saj je za revščino na tem svetu bog obljubil lepše posmrtno življenje. Na koncu ga je mati še posvarila: »Zato ne preizkušaj boga.«

Jože je molčal. Kaj bi naj rekel? Bil je dober in veren kristjan, zato ni upal dvomiti v besede, zapisane v svetem pismu. Želel pa je biti bogat, vsaj toliko bogat, da bi se lahko poročil z Anico in z njo pošteno živel.

»Preženi take grešne misli,« je nadaljevala mati, ker noben ni nič rekel. »Bog naj ti pomaga, da te ne bi nadlegoval vsak dan, ko prav danes, na Novo leto, kaj takega misliš!«

»Saj nisem dvomil v božje resnice,« se je opravičeval Jože. »V teh pa ni nikjer zapisano, da se ne bi smel poročiti s Sršenovo Anico, ker je bila rojena v premožnejši hiši kot jaz. Tega ne razumem in zato se temu ne bom odpovedal. Pa vam dokažem, da imam prav,« je poudaril samozvestno. »S tem pa se niti najmanj ne bom pregrešil zoper božje resnice... Ves svet mi nič ni mar — o tem bova odločala le midva z Anico.« V njem se je stopnjevalo ogorčenje, ki se je izražalo tudi v besedah.

»Le ne prenašli se, Jože, da se ti ne bi bilo treba pozneje opravičevati ali celo kesati!« mu je svetoval oče preudarno. Ni mu hotel ukazovati, temveč le svetovati, ker je bil prepričan, da razumnemu človeku svet več koristi kot ukaz.

»Pusti te grešne misli doma, pa v cerkvi prosí malega Jezusa, naj te

bilo potrebnih 425 delovnih dni. Prvikrat v zgodovini vinarstva so v imotski krajini dobili enoten tip vina. Zmogljivost modernih vinskih kleti v Dalmaciji se giblje od 16 do 25 tisoč hl. Zgrajene so tako, da jih z lahkotno razširijo, kar je odvisno od večjega pridelka grozdja v njihovi okolici. Čeprav smo dobili nov način predelave grozdja ter graditve kleti in naprav iz tujine, lahko že zdaj ugotovimo, da uporabljamo vse nove pridobitve in izkušnje v skladu z našimi posebnimi razmerami.

Vinogradništvo in kletarstvo v Dalmaciji sta zdaj na križpotju, ker se pojavljajo dvomi, če je priporočljivo imeti vino v cementnih cisternah, češ da dobi okus po cementu. Moderno vinarstvo pa ne izključuje shranjevanja kakovostnih vin v lesenih sodih in ta način se bo ohranil tam, kjer so kakovostna vina.

—O—

Kotiček za gospodine

Ključke in okovje iz medu je treba po enkrat na teden zdrgniti z volneno krpo in salmiakovim cvetom.

Pepel od smotk je dobro čistilo za srebrne reči.

Zelenega volka spravimo s srebra s salmiakovim cvetom.

Srebrne žličke, ki imajo madeže od zdravlja, zdrgnemo s krpicco, ki jo pomakamo v razredčeno žvepleno kislino, nakar jih izperemo z milnico.

Zlato verižico očistimo, če jo vtaknemo za 15 minut v raztopino soli in močnega kisa, potem pa jo dobro izplaknemo in otarimo s krpo.

Naprtnik, na katerega se je nabral zelní volk, je nevaren zlasti za ranjen prst.

Kako naredimo gumbnice? Preden blago zarežemo, zaznamujemo mesto za gumbnico z dvema vzporednima črtama vbodov, ki sta druga zraven druge in ju napravimo na šivalni stroj. Nato blago med obema črtama prerežemo in gumbnico obšijemo.

Ce nas je pičila čebela, skušajmo najprej potegniti iz rane želo, nato pa denimo na rano vlažno prsti, ilovice, medu ali pa zmečkane čebule. Bolečino ublažimo tudi, če kanemo na rano kapljico salmiakovega cveta ali pa slane vode.

Bete usnjene čevlje najlepše osnažimo, če jih zdrgnemo s platneno krpo in z magnezijo, namočeno v bencinu.

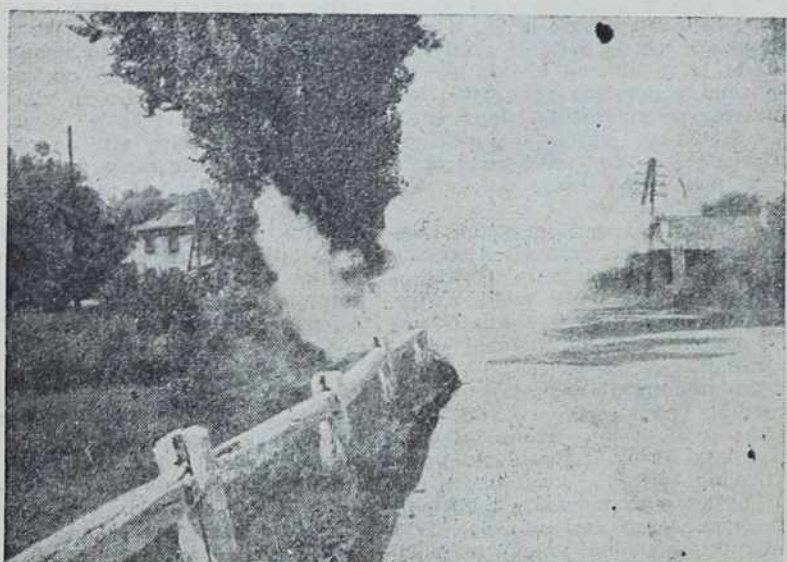
brani pred hudobcem, ki te preizkusa. In ga prosi, naj ti pomaga, da se boš za poroko prav odločil. To je velika stvar. Če se boš napačno odločil ali celo poročil, boš imel težave do smrti,« je bila mati nestrpnostna od očeta.

Jože ni ugovarjal. Bil je prepričan, da mu je mati prav svetovala. Zato je tisti popoldan bil v cerkvi resen, kot že dolgo ne. Bil je zamaknjen v molitev, a še bolj v razmišljanje, ki se mu je vsiljevalo. Prosil je boga, naj mu pomaga, da bi se prav odločil. Če mu je namenil Anico, naj mu pomaga, da bi jo tudi dobil. Če ne, pa naj ga rajši takoj odvrne od teh naklepov in misli, da ne bi imel sitnosti on, Anica, njegovi starši, pa še morda kdo drugi...

Da bi ga bog zagotovo uslišal, je sklenil, da se ne bo oziral po ljudeh v cerkvi. To je bila zanj velika žrtev, kajti mladini je opazovanje ljudi v cerkvi bilo najljubše opravilo. Tudi on bi rad pogledal, če bi z očmi kje našel Anico. Pa se je premagoval. Ves čas vernice je zrl v molitvenik, čeprav ni bral molitev. Vroč vzhajalje je pošiljal kar iz srca. Vmes pa se je jezil na fante, ki so si v bližini večkrat kaj počepavali in ga motili.

Med vernicami mu je odleglo. Zdelo se mu je, da ga je bog uslišal. Ko je zapuštal cerkev, je bil prepričan, da mu je Sršenovo Anico namenil in dolečil za ženo. Takaj občutki so ga obšli že med molitvijo. Gotovo niso bili od hudiča, ker ga v cerkvi med molitvijo ta ne bi upal nadlegovati. Po vsem tem se mu je zdelo in bil je celo prepričan, da mu je Anica usojena. Zato bo storil vse da bi se ta usoda čim prej izpolnila.

(Nadaljevanje sledi)

Na cesti pred vasjo — hiše se skrivajo med drevjem

one, ki so se vključili v delo brez posredovanja posredovalnice v Soboti. — Razveseljivo je tudi to, da med sezonce množično odhajajo tudi cigani, ki jih je bilo še pred leti težko vključiti v pošteno delo.

Ko tako človek opazuje te dni vesele obraze odhajajočih sezoncev, katere navadno spremlja petje in harmonika, se mu nehote vsiljuje misel na čas, ko so pod vse drugačnimi pogoji odhajali prekmurji mali ljudje v tujino za kruhom. Brezpraven, prepuščen na milost in nemilost mnogim polirjem in gospodi, je sezonski delavec z negotovostjo odhajal na delo. Tujina ni imela srca zanj ter je sprejemala naše ljudi le kot ceneno delovno silo, iz katere je treba čim več iztisniti. Naravno je, da se je večje število ljudi bridko razočaralo, toda potreba po kruhu je bila močnejša. Niso bili redki primeri, ko so naši ljudje shirali že po desetih letih, drugi pa so se vračali s krvavo prisluženim denarjem domov. Še slabši je bil položaj sezoncev doma, ki so jih izkoriščali še huje kot v tujini domači veleposestniki.

Danes se je položaj prekmurškega delavca in sezonce veliko izboljšal. Ne samo, da ni treba več v tujino, večja pridobitev je to, da so delavci enakopravni član naše skupnosti ter na svojih delovnih mestih kot člani kolektiva tudi soodločajo o zaslužku in delu. Uvedba gospodarskega računa na večjih kmetijskih obratih daje sezonskim delavcem široke možnosti zaslužka, tako da lahko najboljši delavec zasluži dnevno tudi 400 din in še več. Ljudska revolucija je pri nas enkrat za vselej odpravila izkoriščanje človeka po človeku. Z razvojem našega gospodarstva, predvsem težke industrije, pa je cilj odpraviti sezonsko delo, ki je le žalostna dediščina preteklosti. Ze sama Tovarna aluminija v Srnišču bo lahko zaposlila vsa razpoložljiva sila v Prekmurju, s čimer se bodo izboljšali življenjski pogoji teh delavcev. Treba pa se je odločiti in pustiti tisto revno življenje na nekaj krpah zemlje, katerega se nekateri ljudje v Prekmurju z vso trdovratnostjo drže.

SOCIALNI POLOŽAJ PREKMURJA V PRVI IN DRUGI POLOVICI PRETEKLEGA STOLETJA

Prekmurje geografsko zajema večji predel Panonskega nižavja, ki se razprostira med rekama Muro in Rabo ter obsega približno 930 kvadratnih kilometrov. Od tega je približno ena tretjina ravninskega pasa, ki se imenuje Dolinsko, ostali dve tretjini pa sta valoviti ter zajemata Goričko. Ime je nastalo po obširnih vinogradih, ki jih je v prvi polovici preteklega stoletja bilo mnogo. V poznejši dobi pa je prišla v deželo trsna uš in peronospora, proti katerima takratni vinogradniki niso poznali zaščitnih sredstev. Tako so polagoma izumrli čeli predeli vinogradov, ljudje so naredili njive in travnike. Važno za to dobo je, da so imeli največ in najlepšo zemljo v rokah nacionalno tuji fevdalni gospodje, dočim se je pretežni del prebivalstva udnjal le-tim ali pa žalostno životalil na svojih bočnih krpah zemlje. Prebivalstvo je bilo povsem odvisno od »milosti gospode«, katere je imela nad njim absolutno oblast. Ker je videla v prebivalstvu ceneno delovno moč, jim je pozneje dodeljevala nekaj slabše zemlje, na kateri so si postavljali bajte ter uredili majhna gospodarstva. S tem jih je gospoda pritegnila na zemljo. Ker pa jih dodeljena ali drugače odkupljena zemlja ni mogla prerediti, so vse leto delali na marofih. Plačilo so bila drva, stela, prevozi itd. Veliko število domačinov pa je služilo kot hlapi, beroši in pomožni delavci. Javno je, da v takih razmerah ni bilo misliti na kulturni in gospodarski razvoj prebivalstva. Ljudje so se morali boriti za vsakdanji kruh ter se poizkušali prebiti za delom v druge kraje.

ODHAJANJE MLATIČEV NA MADŽARSKA POSESTVA

Prvi zabeleženi zapiski o sezonskih delavcih v Prekmurju segajo nazaj v leto 1855. Odhajanje na delo pa se dolgo potem ni imelo organiziranega značaja. Začelo se je tako, da se je v neki vasi zbralo nekaj družinskih poglavarjev, ki so si ob času mlatic optali cepce ter

GRICKI VANC:

BRATOVA KRI

Odmolili so skupno molitvico v zahvalo za zaužito hrano. To je bilo stara hišna navada, ki so jo obdržali kot marsikaj starega. Ugibati, ali je potrebna ali je koristna, se jim je zdelo odveč. Za tisto minuto se je skoraj še vedno našel čas, če je bila pri mizi zbrana vsa družina. Zakaj torej izgubljal čas s takim razmišljanjem? Se bolj so spoštovali novoletne stare navade. Vsi so se pokrizarali in v zboru izgovarjali besede, čeprav so misli nekaterih bile drugje.

»Kdo bo ostal doma?« je vprašal gospodar, ko so odmolili.

»Pa ostani ti, ki si najstarejši,« mu je odgovorila žena. Pri Korenčkovih se na Novo leto niso vprašali, kdo bo šel v cerkev, čeprav le k večernici, ker so po stari navadi šli skoraj vsi.

»Če že moram, pa bom,« je privolil gospodar in obsedel pri mizi. Mati je pomagala Marici pospravljati, da bi prej končala. Jože si je pred ogledalom popravljal kravatno in česal lase. Ivan pa se je medtem zazrl skozi okno in čakal, da brat konča in mu naredi prostor pred ogledalom.

»Lepo vreme se obeta. Ali ne bi kazalo jutri začeti?« je nenadoma vprašal Ivan in se obrnil od okna.

»Tudi jaz sem že ugibal. Mraz nas ne more ovirati, snega pa ni,« je pritrdil Jože.

»Pa začnimo, dokler ni snega,« je pritrdil Jože.

»Saj ni take sile,« se je vmešala še mati. »Pozneje, ko bodo daljši in topnejši dnevi, bo tudi še dovolj časa.«

»Pusti fanta, če imata veselje in voljo,« jo je zavrnil mož. »Ni treba odlasati dela, če bo vreme ugodno. Prekopi bo treba mnogo zemlje in tudi drva bo treba že pozimi poskrbeti.«

»Kar začnimo! To bo Sršen gledal,« se je veselil Ivan.

»Pustimo Sršena! On se tako že dovolj grize. Jože pa bo hišo rabil, če se bo poročil, pa naj bo nevesta katera hoče,« ga je popravil oče.

»Tudi Čuk že čuti, da se je opekel. Ne upa več k Sršenovim. Pa smo ga le ugnali!« je nadaljeval Ivan zadovoljno, ne oziraje se na očetovo opozorilo.

»Ti pa dobro pazi, da je ne boš kje izkupil!« ga je resno posvaril oče.

»Izkupil? Za menoj je cela vojska vseh naših fantov,« se je postavil Ivan.

»Saj vedno rečem, da Ivan ne bo dobro končal,« se je oglašila mati. »Ti pa mu vtisni še pomagaj,« je očitala možu. »Jože je vedno bil mirnejši in koliko skrbi imam zaradi njega! Kaj pa bo še z Ivanom, ki mi že sedaj dela sive lase... je tarnala.

»Mati, ti se preveč plašiš,« jo je zavrnil mož. »Mislim, da moja sinova imata toliko soli v glavi, da vesta, kaj smeta in kaj ne smeta. To sem ju vedno učil. Če sem jima pri tem puščal svobodo, sem to delal zato, da bi sama začela razmišljati. Naj se mlada učita in ne čakata, da bi vedno moral jaz misliti za njiju. Če pa kaj nista storila prav, sem ju vedno opozoril in posvaril. Mislim pa, da tako hudih napak še

nista zagrešila, da jih ne bi bilo možno popraviti. Upam, da jih tudi v bodoče ne bosta; saj bosta menda imela vedno več pameti in razuma. S tem pa nočem reči, da že vse vesta. Zato tudi svarim Ivana, kolikor se mi zdi potrebno. Kajti neumnosti jima ne bom pustil počenjati.«

»Pusti tako modrovanje,« je bila žena nejevoljna. »Kdo je krivi, da so Sršenovi jezni na nas? In ti rečem, Sršen ne bo nikoli dopustil, da bi naš Jože bil njegov zet.«

»Saj sem rekel, da bo Jože rabil hišo, pa naj se poroči,« katero se hoče.«

»Le tega ne morem razumeti, da bi bog ustvaril revne in bogate ljudi,« se je oglašil Jože nejevoljno, »da bi že ob rojstvu enim podaril bogastvo, drugim pa vedno revščino. To mi nikakor ne gre v glavo.«

»Boš že razumel,« ga je prekinil oče. Njegov odgovor je bil kratek, ker kaj več na to ni vedel odgovoriti. Mati pa ga je posvarila:

»Si neumen, da dvomiš v božjo pravičnost! Kar bog stori, vse prav stori. Dvomit v to je smrten greh. Rajši poslušaj pridige, pa ne razmišljaj takih grešnih stvari!«

»Saj ne dvomim v božjo pravičnost,« se je opravičeval Jože. »Nikjer pa ni zapisano, da bi bog rekel, kdor se rodi revež, mora tudi umreti revež, da ne bi vsi ljudje imeli pravice do enakega življenja.«

»Pomagaj si, če si moreš,« je vzdihnil oče. »Tudi jaz sem sanjaril tako, ko sem bil še mlad; pa sem kljub temu ostal revež.«

»Bodi zadovoljen s tem, kar imaš,« Jože Brez božje volje ne pade las,« človeške glave. Če ti je bog namenil bogastvo, boš še postal bogat; če ti ni